

Mötesbok: Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott (2024-02-29)

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Datum: 2024-02-29

Plats: Esplanaden, länken, stadshuset

Kommentar:

Dagordning

Beslutsärenden

5/24 JUSK aktivitetsplan och budget 2024	3
6/24 JUSK yttrande över förslag till planeringsdirektiv för 2025	6
7/24 JUSK rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklarationen	77

Informationsärenden

8/24 Nämnders verksamhetsplaner 2024 ur ett jämställdhetsperspektiv	125
9/24 Återrapportering JUSK aktivitetsplan och budget 2023	143
10/24 Informationsärenden 2024-02-29	148

Tjänsteskrivelse

2024-02-22

Kommunfullmäktiges
jämsälldhetsutskott

Diariennr: KS-2024/00219

JUSK aktivitetsplan och budget 2024

Förslag till beslut

Jämsälldhetsutskottet beslutar

- att godkänna förslag till aktivitetsplan för Jämsälldhetsutskottet för 2024
- att godkänna förslag till budget för Jämsälldhetsutskottet för 2024

Ärendebeskrivning

Förslag till aktivitetsplan för Jämsälldhetsutskottet 2024

Fokus för arbete för 2024 är: jämsällldhet i ordinarie styr- och ledningsstruktur, ökad kunskap innebär medvetna beslut, innovation och partnerskap gör skillnad, samt systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling.

Aktiviteter 2024

Jämsällldhet i ordinarie styr- och ledningsstruktur

1. Säkerställa och följa upp att övergripande frågor har en genusanalys som underlag inför kommunfullmäktige
2. Följa upp nämndernas arbete med det övergripande inriktningsmålet att skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv
3. Ge inspel och expertstöd för att säkerställa ett jämsällldhetsperspektiv i strategiska processer
4. Bereda ratificering av CEMR-deklarationen utifrån tillagda artiklar
5. Uppdatera strategi för jämsällldhetsarbete i linje med ny styrstruktur samt CEMR-deklarationens nya artiklar
6. Årlig återrapport till kommunfullmäktige kring utskottets arbete

Ökad kunskap innebär medvetna beslut

7. Stötta verksamheter för ett hållbart och långsiktigt jämsällldhetsarbete med förståelse för könsmaktsordningen och hur den samspekar med andra maktstrukturer
8. Verka för att minst en ny verksamhet per år initierar alternativt fördjupar jämsällldhetsarbete
9. Följa och uppmärksamma frågor om arbetets organisering och andra centrala personalfrågor ur ett jämsällldhetsperspektiv

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2024/00219

10. Genomföra eller samverka i genomförandet av minst två större utåtriktade arrangemang med fokus på aktuella jämställdhetsfrågor
Innovation och partnerskap gör skillnad

11. Ansöka om minst ett externt finansierat projekt där jämställdhet är en bärande del
12. Utveckla och/eller bibehålla samverkan med relevanta aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå för att stärka arbetet med jämställdhet inom samtliga politikområden
13. Positionera och synliggöra Umeå kommuns jämställdhetsarbete internt och externt

Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

14. Stötta arbetet för klimatneutralitet samt hållbar mobilitet och en jämställd och rättvis omställning
15. Fortsätta arbete med jämställd stadsplanering och metoden Det könade landskapet
16. I samverkan genomföra Umeå kommun Handlingsplan mot våld med utgångspunkt i det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Budget för jämställdhetsutskottet 2024

<u>Jämställdhet i ordinarie styr- och ledningsstruktur</u>	
1. Säkerställa och följa upp att övergripande frågor har en genusanalys som underlag inför kommunfullmäktige	0 kr
2. Följa upp nämndernas arbete med det övergripande inriktningsmålet att skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv	0 kr
3. Ge inspel och expertstöd för att säkerställa ett jämställdhetsperspektiv i strategiska processer	0 kr
4. Bereda ratificering av CEMR-deklarationen utifrån tillagda artiklar	0 kr
5. Uppdatera strategi för jämställdhetsarbete i linje med ny styrstruktur samt CEMR-deklarationens nya artiklar	40 000 kr
6. Årlig återrapport till kommunfullmäktige kring utskottets arbete	0 kr
<u>Ökad kunskap innebär medvetna beslut</u>	
7. Stötta verksamheter för ett hållbart och långsiktigt jämställdhetsarbete med förståelse för könsmaktordningen och hur den samspelar med andra maktstrukturer	250 000 kr
8. Verka för att minst en ny verksamhet per år initierar alternativt fördjupar jämställdhetsarbete	100 000 kr
9. Följa och uppmärksamma frågor om arbetets organisering och andra centrala personalfrågor ur ett jämställdhetsperspektiv	0 kr

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2024/00219

10. Genomföra eller samverka i genomförandet av minst två större utåtriktade arrangemang med fokus på aktuella jämställdhetsfrågor	150 000 kr
<u>Innovation och partnerskap gör skillnad</u>	
11. Ansöka om minst ett externt finansierat projekt där jämställdhet är en bärande del	150 000 kr
12. Utveckla och/eller bibehålla samverkan med relevanta aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå för att stärka arbetet med jämställdhet inom samtliga politikområden	50 000 kr
13. Positionera och synliggöra Umeå kommuns jämställdhetsarbete internt och externt	50 000 kr
<u>Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling</u>	
14. Stötta arbetet för klimatneutralitet samt hållbar mobilitet och en jämställd och rättvis omställning	0 kr
15. Fortsätta arbete med jämställd stadsplanering och metoden Det könade landskapet	20 00 kr
16. I samverkan genomföra Umeå kommun Handlingsplan mot våld med utgångspunkt i det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra	40 000 kr
	850 000 kr

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Beslutet ska skickas till

Ledningskoordinator

Förnamn, Efternamn
Befattning

Annika Dalén
Utvecklingsstrateg jämställdhet

Tjänsteskrivelse

2024-02-22

Kommunfullmäktiges
jämsälldhetsutskott

Diariennr: KS-2024/00220

JUSK yttrande över förslag till planeringsdirektiv 2025

Förslag till beslut

Jämsälldhetsutskottet beslutar att anta förslag till yttrande

Ärendebeskrivning

Förslaget till planeringsdirektiv (version 1) innehåller förslag till totalram och nämndramor för kommande planeringsperiod. Förslaget baseras på kommunfullmäktiges senaste beslut om planeringsdirektiv för 2024 samt andra kommunfullmäktigebeslut som är viktiga för planering. Detta innebär att de mål och program som ingår i förslaget är desamma som kommunfullmäktige fastställt för 2024 (beslut juni 2023)

Jämsälldhetsutskottets yttrande

Jämsälldhetsmålet: *Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv,* är ett av de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen som nu ingår i programmet för social hållbarhet.

Jämsälldhetsutskottet vill framhålla vikten av att jämställdhet är ett horisontellt perspektiv och en övergripande strategisk fråga som fortsatt måste genomsyra samtliga program och verksamheter och inte enbart begränsas till ett fokusområde inom ett av fyra program. Jämställdhet, som en grundförutsättning för social hållbarhet är också nära knutet till arbetet med tillväxt, klimatneutralitet och digitalisering. Det bör inte förstås enbart som ett separat område och social hållbarhet är en av flera sammanhängande hållbarhetsdimensioner som ömsesidigt stärker varandra.

Den av kommunfullmäktige antagna strategin för jämställdhetsarbete anger att: *"Samtliga verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete och det är varje nämnds ansvar att bryta ner det övergripande målet kring jämställdhet till egna mål i den egna nämnden och genomföra samt följa upp detta."*

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2024/00220

Jämställdhetsutskottet önskar därför se att Strategi för jämställdhetsarbete läggs till bland de övergripande styrdokumenterna för samtliga program.

Beslutsunderlag

Förslag till planeringsdirektiv och budget för 2025 samt plan för 2026–2028
Anvisning för nämnders och bolags yttrande över Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se

Linda Gustafsson
Jämställdhetsstrateg

Stadsledningskontorets förslag version 1 till

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025

Ekonomiska ramar för budget 2025 och plan 2026–2028

Grunduppdrag, driftsbudget till nämnder

Inriktningsmål och program

Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

Innehåll

Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv.....	4
Förutsättningar för planperioden 2025–2028	5
Ekonomiska förutsättningar	5
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	6
Demografisk utveckling	7
Näringslivskonjunktur	8
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning	8
Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling	10
Sammanfattning.....	11
Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder	12
Kommunstyrelsen	14
Tekniska nämnden	16
Byggnadsnämnden.....	19
Miljö- och hälsoskydds-nämnden	21
För- och grundskolenämnden	23
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	25
Individ- och familjenämnden	27
Äldrenämnden.....	29
Kulturnämnden	31
Fritidsnämnden	33
Personalnämnden	35
Valnämnden	36
Gemensamma nämnder	37
Inriktningsmål och program	38
Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program.....	38
Inriktningsmål.....	39
Program för tillväxt	40
Program för social hållbarhet.....	42
Program för Klimatneutrala Umeå 2040.....	47
Personalpolitiska mål och uppdrag.....	51
God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål..	52
Uppföljning, analys och utvärdering	53
Lagstadgade planer	54
Förslag budget 2025 och plan 2026–2028 för nämnder och styrelse.....	55

Tabell 1. Totalramsberäkning.....	56
Tabell 2. Förslag till budgetramar nämnder och styrelse 2025	58
Tabell 3. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram	59
Tabell 4. Resultaträkning 2024–2028.....	60
Tabell 5. Finansieringsbudget 2024–2028	60
Tabell 6. Nyckeltal	61
Förslag till investeringsramar 2025–2028	62
Tabell 7. Förslag till investeringsramar per nämnd	62
Tabell 8. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr	63
Bilagor till planeringsdirektiv 2025, version 1	64

Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv

Du läser nu stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2025–2028. Version 1 innehåller förslag till totalram och nämndramor för kommande planeringsperiod. Förslaget baseras på kommunfullmäktiges senaste beslut om planeringsdirektiv för 2024 (d.v.s. på senaste tillgängliga beslut om skattesats, mål, budgetramar med mera) samt andra kommunfullmäktigebeslut som är viktiga för planering. Detta innebär att de mål och program som ingår i förslaget är desamma som kommunfullmäktige fastställt för 2024 (beslut juni 2023)

Detta innebär att förslaget baseras på:

- Av kommunfullmäktige fastställd skattesats för 2024 (22,80)
- Av kommunfullmäktige fastställd utdelning från Umeå Kommun Företag AB, (0 kr)

Dessa grundförutsättningar ingår även i den modell för totalramberäkning kommunstyrelsen fastställt. Totalramsberäkningen utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter och generella statsbidrag enligt regeringens bedömning över skatteunderlagets utveckling i höstpropositionen i kombination med Umeå kommuns egen befolkningsprognos. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare. Den fördelningsbara ramen är det som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutat om samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar.

Stadsledningskontorets förslag innehåller inte någon omprioritering eller omfördelning mellan kommunens nämnder, bortsett från eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Enligt fastställd modell föreslås styrelse och nämnder erhålla samma procentuella andel av den fördelningsbara ramen som i kommunfullmäktiges senaste beslut.

Föreslagen budgetram för nämnd innefattar kostnader för nämndens verksamhet i 2025 års prisnivå. Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats med utgångspunkt från nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Planeringsdirektiv version 1, med bilagor skickas till nämnder och bolag för yttrande. Fram till den 22 mars kan de lämna sina yttranden. Efter att yttranden från nämnder och bolag sammanställts, skickas planeringsdirektiv version 2 med bilagor ut för partipolitisk beredning. De olika partierna tar sedan fram sina förslag till planeringsdirektiv. Kommunfullmäktige beslutar i juni 2024 om den slutgiltiga budgeten för 2025.

Förutsättningar för planperioden 2025–2028

Ekonomiska förutsättningar

Den globala ekonomin påverkas av två stora störningar, den tidigare covid-19-pandemin och pågående krig i Ukraina. Effekterna av dessa har lett till stor påverkan på arbetsmarknaden och hög inflation i många länder. För att motverka den höga inflationen har världens centralbanker höjt styrräntorna kraftigt under 2022 och 2023.

Lågkonjunktur och urholkad köpkraft

Inflationen bedöms vika ned 2024, men även om inflationen sjunker kommer den högre prisnivån och räntenivåerna att bestå. Det medför en ihållande urholkning av köpkraften för alla sektorer av ekonomin. Den höga inflationen ger kraftigt ökade pensionskostnader och höga prisökningar i de kommunala verksamheterna 2024. Riksbankens inflationsmål på 2 procent väntas nås 2025, men anpassningen till varaktigt högre prisnivå och räntor kommer sannolikt att pågå flera år efter att inflationen normaliserats.

Fallande inflation blir avgörande för vändning 2025

Kommunernas samlade resultat bedöms bli negativt 2024 för att sedan förbättras till att motsvara 2 procent av skatter och bidrag 2025, under förutsättning av att inflationen faller. 2026 förbättras resultatet ytterligare då pensionskostnaderna fortsätter minska och 2027 är prognosen tillbaka till vad som skulle kunna betraktas som normal utveckling.

Långsiktighet och omställning

Utöver de ekonomiska förutsättningarna är kompetensförsörjning en av de största utmaningarna för kommunerna. Samtidigt som kommunerna måste spara behöver de rekrytera och behålla kompetent arbetskraft samt ställa om verksamheten utifrån brist på tillgänglig arbetskraft. Dessutom förväntas kommunerna göra insatser för klimatförändringar, grön omställning och för att motverka kriminalitet. De utmaningar som kommunerna står inför kräver långsiktiga analyser för att kunna vidta strukturella åtgärder i omställningsarbetet.

Förutsättningar för Umeå kommun

Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos relativt väl i nominella tal under planeringsperioden. Efter en inbromsning 2024 ökar skatteunderlaget snabbare under åren 2025 till 2027, ungefär i linje med historiska genomsnitt. Realt sett är dock utvecklingen svagare än den historiska trenden.

Pensionskostnaderna, som ökat kraftigt de senaste åren, väntas sjunka väsentligt 2025 till följd av antagandet om sänkt inflation.

Investeringsstakten de kommande åren ligger betydligt över historiska nivåer, bland annat som en följd av uppskjutna investeringar under pandemin. Den höga investeringsnivån förväntas bestå även efter planeringsperioden och för perioden 2023–2033 väntas investeringarna mer än fördubblas i förhållande till de senaste 10 åren. En långsiktig finansiell analys (se bilaga 7) har genomförts som bland annat visar på den påverkan en hög investeringsnivå får på kommunens ekonomi. Med ett oförändrat resultatkrav på 1% leder det till att självfinansieringsgraden sjunker, låneskulden ökar kraftigt och soliditeten försämras. Av analysen framgår även att Umeås soliditet är relativt låg (2022) och låneskulden per innevånare relativt hög (2021) i förhållande till jämförbara kommuner.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och förändringar av statsbidrag och regleringar i budgetproposition för 2024 samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun (mnkr)	Budget 2024*	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i budget 2024 och prognos 2025-2028	9 346	9 681	10 152	10 550	10 925
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	7 894	8 239	8 682	9 074	9 434
Inkomstutjämning	1 399	1 485	1 574	1 648	1 718
Kostnadsutjämning	-859	-874	-889	-913	-926
Regleringsbidrag	408	329	280	234	191
LSS-utjämning	227	230	232	234	236
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	4	0	0	0	0
Fastighetsavgift	273	273	273	273	273
Summa	9 346	9 681	10 152	10 550	10 925

* Enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2023 skattesatsen för år 2024 till 22,80 kr. En förändring av skattesatsen med en skattekrona motsvarar 361 miljoner kronor i skatter och

bidrag år 2025. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 335 miljoner kronor mellan budget 2024 och budget 2025.

Demografisk utveckling

Oroligheterna i omvärlden avlöser varandra och bidrar till att skapa osäkra förutsättningar kring prognoser om befolkningens utveckling. Hittills under 2023 är antalet födda rekordlåg. Trenden från fjolåret håller alltså i sig. Den stigande inflationen har sedan slutet av 2022 vänt och påbörjat sin nedgång mot Riksbankens målsättning om 2 procent vilket påverkar framtidsutsikterna för många hushåll. Förbättrade ekonomiska förutsättningar bedöms få en positiv inverkan på antalet födda.

De senaste tio åren har Sveriges befolkning ökat med drygt 965 000 personer. Det motsvarar en ökning på 10,1 procent eller en årlig tillväxttakt på 0,97 procent. De kommande tio åren beräknas befolkningen öka men i en lägre takt. År 2032 beräknas Sveriges folkmängd ha ökat med drygt 500 000. Det motsvarar en ökning med 4,8 procent eller 0,47 procent per år. Antalet födda ökade tillfälligt under pandemin men efter släppta restriktioner återgick antalet till den långsiktigt nedgående trend som har setts de senaste tio åren. Under det första halvåret 2023 minskade antalet födda i Sverige med 5,5 procent jämfört med 2022 års utfall.

Skatteverket har i uppdrag att upprätthålla korrekta register inom folkbokföringen. Under året har extra medel för kontroller tillförts för att kontrollera och rätta avvikelser i befolkningsregister. Prognoser visar på drygt 34 000 felaktigt registrerade invånare i Sverige. För Umeå är prognosen 520 individer. Fram till och med första november i år har 153 invånare i Umeå avskrivits och därmed tagits bort som invånare i Umeå kommun. Dessa individer försvinner ur våra register som utvandrade från landet.

Umeås befolkningstillväxt under 2023 ligger på samma nivå som utvecklingen i våra jämförelsekommuner. Befolkningsutvecklingen i Umeå kommun under 2023 är lägre än under 2022 och på en lägre nivå än tidigare år. Utfallet ligger marginellt lägre än tidigare prognosticerat. Enligt aktuell prognos ökar Umeå sin befolkning mellan 800 och 1 000 invånare. Sammantaget ger detta en förväntad tillväxt på helåret 2023 som ligger lägre än de senaste åren. Den lägre tillväxten förklaras i likhet med riket av ett minskat antal födda samt högre utvandring i form av Skatteverkets avregistreringar av ej avregistrerade men utflyttade studenter.

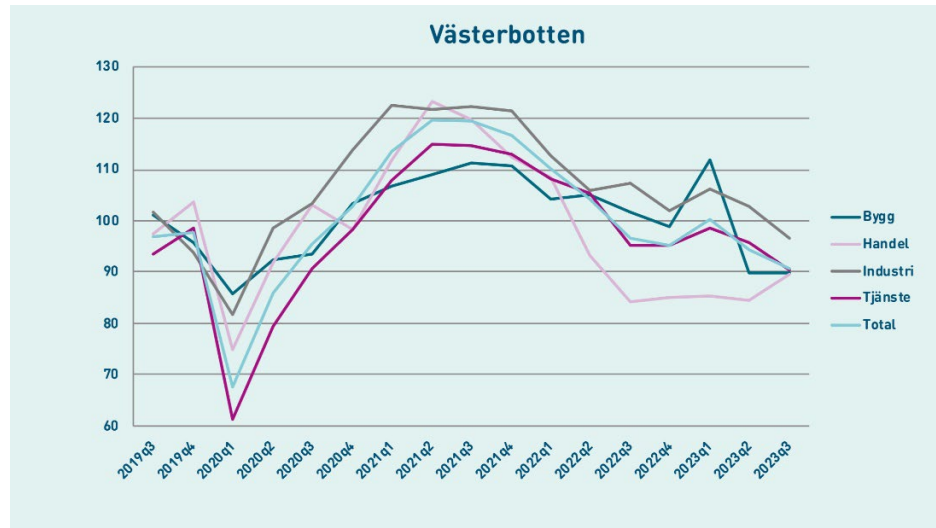
Den aktuella befolkningsprognosen 2023–2034 utgår från den faktiska befolkningen i Umeå år 2022 och sträcker sig fram till och med prognosens slutår 2034. Befolkningsutvecklingen i årets prognos hamnar marginellt lägre än i fjolårets prognos. Totalt sett prognostiseras

befolkningen i Umeå kommun att växa med nära 15 600 personer, från 132 235 invånare år 2022 till nära 148 000 invånare 2034. Den genomsnittliga befolkningsökningen är drygt 1 300 personer årligen. Ökningstakten är jämn men något lägre i början än i slutet av prognosperioden. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under år 2028.

Näringslivskonjunktur

I grunden är bedömningen av perioden negativ med fortsatt utmanande konjunkturläge efter pandemi och konflikter. Nuvarande bedömning är att konjunkturen vänder uppåt igen 2026. Framst ränteläget innebär att hushållens köpkraft fortsätter att urholkas samtidigt som den viktiga byggsektorn för bostäder bromsat in. Umeå och Norra Sverige fortsätter dock att dra nytta av de stora industri och infrastruktursatsningarna som till viss del väger upp, samtidigt som resursbrist förekommer i vissa sektorer. Norra Sveriges konjunktur bedöms starkare än övriga Sverige och Umeås starka branschbredd och stora offentliga sektor skapar i vanlig ordning motståndskraft mot starka svängningar.

Norrlandsfondens konjunkturbarometer för Västerbotten

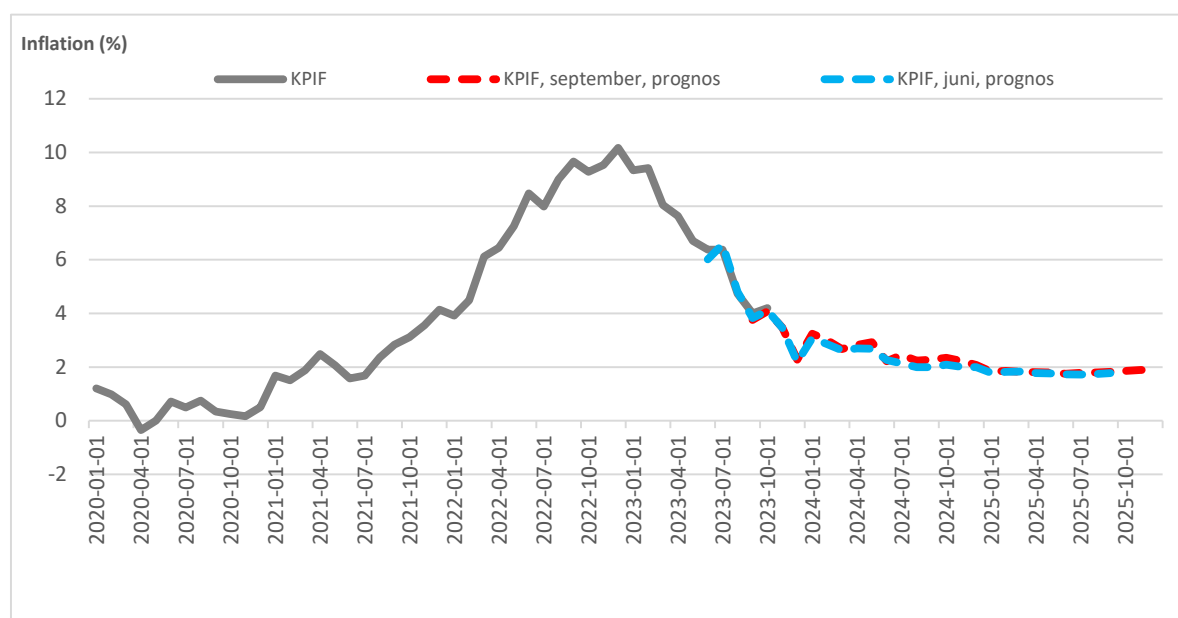
Figur 1. Konfidensindikatorn tas fram genom en företagsenkät och mäter nuläget i näringslivet samt hur företagen ser på den närmaste framtiden (källa [Norrlandsfondens konjunkturbarometer 2023](#))

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning

Förutsättningarna på bostadsmarknaden är ogynnsamma men det går åt rätt håll. Efterfrågan på bostäder påverkas i huvudsak av tre underliggande faktorer: gynnsamma räntenivåer, god inkomstutveckling och en växande befolkning. Dessa faktorer påverkar därmed förutsättningarna för bostadsbyggande på alla kommuners bostadsmarknader. I

avsnittet om demografi konstateras att prognosen över befolkningsutvecklingen är marginellt lägre än föregående år.

Räntenivåer och inkomstutveckling påverkas båda av inflationstakten. Riksbankens prognoser över inflationstakten har förändrats avsevärt sedan kriget i Ukraina inleddes i början av 2022. Räntekurvor har som följd justerats upp och flertalet höjningar av styrräntan har genomförts under 2022 och 2023. Sedan sista november 2022 har styrräntan ökat från 2,5 till 4,0 procent. Detta medför att såväl bolåneräntor som andra räntor stigit snabbt. Inkomstutvecklingen har under det senaste året inte legat i paritet med den stigande inflationen samtidigt som den förväntade löneutvecklingen ligger lägre än prognostiserad inflation, vilket medför sjunkande reallöner. Riksbankens prognos redovisar negativ reallöneutveckling under 2022 och 2023.

Figur 2. Utveckling och prognoser av inflationstakten i Sverige, 2020-01-01 - 2025-12-01, Riksbanken

Förutsättningarna för bostadsmarknaden förändrades därmed mycket under 2022 med hög inflation, negativ reallöneutveckling och därtill stigande energipriser där endast energipriserna lättats under 2023. I slutet av 2023 (till och med oktober månad) hade villapriserna i Umeå minskat med 1,8 procent medan bostadsrättspriserna minskat med 1,9 procent under de senaste tolv månaderna. Sjunkande priser bidrar negativt till investeringsviljan på bostadsmarknaden. När priset på bostäder sjunker minskar också produktionen.

Bostadsbyggandet i Umeå kommun för 2024 förväntas ligga på samma nivåer som 2023 års bostadsbyggande. Det är framför allt bostadsbyggandet för 2025 och eventuellt 2026 som påverkas av ökad osäkerhet på bostadsmarknaden. Bostadsproduktion är en lång process och ett stopp i uppstart av projekt idag; ger effekt på färdigställandet av bostäder under

främst 2025 men även 2026. Antalet påbörjade bostäder minskade under 2022 och har fortsatt att minska under 2023. Även om planberedskapen stärkts under de senaste åren och Umeå kommuns förutsättningar för ökat bostadsbyggande är bättre än för några år sedan så kommer bostadsbyggandet 2025 att vara lägre, oavsett ekonomiska förutsättningar för branschen. Detta medför att kommunens bostadsbrist bedöms öka under åren 2024–2026 för att sedan återigen minska från och med 2027.

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling

Arbetsförmedlingen gör två gånger per år en arbetsmarknadsprognos för arbetsmarknaden som helhet samt en regional prognos. De anger att arbetsmarknadens omfattande brist på arbetskraft med rätt kompetens har dämpats något under 2023, men bristtalen på riksnivå är i vårens undersökning fortsatt över det historiska genomsnittet både bland offentliga och privata arbetsgivare. Allra mest omfattande är bristsituationen i norra Sverige. Då situationen på arbetsmarknaden i norr är ett resultat av tillväxt och snabbt demografisk omställning, förväntas ingen snabb omsvängning. I Norr- och Västerbotten har arbetslösheten fortsatt minska under året och Arbetsförmedlingen bedömer att den inte kommer öka nämnvärt under prognosperioden trots det försämrade ekonomiska läget i riket.

Med en förväntat låg ökning av arbetskraftstillgången behöver Umeå kommun som arbetsgivare jobba än mer med att behålla medarbetare och använda den tillgängliga kompetensen på rätt sätt. Sjuktalen i kommunen har minskat under 2023 och förväntas minska något ytterligare under slutet av året. Arbetet med systematiska arbetsmiljöarbetet, Friskfaktorer och övriga insatser inom ramen för nämndernas kompetensförsörjningsplaner för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare, är några exempel på viktiga insatser för att fortsätta den trenden. Att fortsatt behålla, utveckla och ge förutsättningar för omställning av kompetens hos redan anställda måste vara i fokus hos verksamheterna. Att vara en lärande organisation som involverar de anställda i förändringsresan är av största vikt.

Ytterligare insatser kommer även krävas för att säkerställa nyttjande av ännu ej fullt nyttjade resurser på arbetsmarknaden såsom studenter, pensionärer men även de personer som idag finns inskrivna som arbets sökande på Arbetsförmedlingen.

En viktig förutsättning för attraktivitet och kompetensförsörjning är den långsiktiga lönepolitiken. Parterna inom industrin tecknade ett nytt löneavtal som innebär att värdet på löneökningarna är 4,1 procent 2023 och 3,3 procent 2024. Flera andra sektorer har följt efter och tecknat avtal som följer industriavtalet och SKR har reviderat det sista avtalsåret med Kommunal som innebär att även deras löneökning utrymme skulle motsvara 4,1 procent 2023. Här ska ju påpekas att avtalen mellan SKR och samtliga de fackliga organisationerna

inom kommuner och regioner går ut våren 2024. Detta gör att bedömning av lönekostnadsförändring för 2024 och framåt är mycket osäker. SKR:s prognos för 2025 är en löneökning på 3,4 procent.

Sammanfattning

Sveriges befolkningstillväxt förväntas halveras under de kommande 10 åren. Även Umeås befolkningstillväxt hämmas av lågt antal födda och högre utvandring. Umeå väntas växa långsammare på sikt.

De ekonomiska förutsättningarna är fortsatt osäkra, framför allt kopplat till bedömd inflationsutveckling. Under förutsättning av att inflationen faller bedöms ekonomin förbättras 2025 och 2026 då pensionskostnaderna minskar och 2027 är prognosen tillbaka till vad som skulle kunna betraktas som normal utveckling. Den urholkade köpkraften kräver dock kostnadsanpassning de kommande åren.

Konjunkturen påverkar näringslivsutvecklingen negativt men Umeå ligger bättre till än övriga Sverige då Norrland har en starkare konjunkturutveckling. Umeås branschbredd och stabil offentlig sektor skapar också motståndskraft mot kraftiga svängningar.

Det råder fortsatt stora osäkerheter i bostadsbyggandet. Det påverkas negativt av det höga ränteläget och reallönesänkningar. Eftersom bostadsbyggandet är en lång process påverkas tillgången till bostäder på sikt. Bostadsbristen förväntas öka under 2025-2026 för att sedan sjunka 2027. Bostadsbristen påverkar möjligheterna till inflyttning negativt.

En låg arbetslöshet i riket och särskilt i norr, tillsammans med en långsammare befolkningstillväxt leder till brist på arbetskraft i kommunen. Det ställer krav på omställning och förändrade arbetssätt för att kunna fortsätta leverera samhällsservice.

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget. Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa grunduppdrag till nämnd och bolag. Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget samt förtydligar nämndens/bolagets roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag. Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Kommunfullmäktige följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag. Grunduppdraget revideras vid behov.

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd framgår grunduppdraget i nämndens reglemente samt i kommunfullmäktiges beslut om planeringsdirektiv och budget. Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder fastställts i kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogats i planeringsdirektivet.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för tilldelat grunduppdrag har nämnder/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Detta innebär att varje nämnd och bolagsstyrelse inom grunduppdragets ramar, lagstiftning, övriga direktiv och riktlinjer från kommunfullmäktige har mandat att besluta om mål, uppdrag och aktiviteter för sina egna verksamheter samt besluta om vilka av nämndens respektive bolagets mål och uppdrag som ska vara tillämpliga för de externa utförare nämnden respektive bolaget tecknat avtal med. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive nämnd lämnar rapport med bedömning av hur väl man lyckats med sitt grunduppdrag inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Nämndens bedömning ska styrkas med sammanställning av relevanta underlag av kvantitativ och kvalitativ karaktär (statistik, mätningar, medborgar- /brukarundersökningar, medborgardialoger med mera).

Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige inte har fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

- Medel före grunduppdrag: Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning (bredd/djup)
- Grunduppdrag före inriktningsmål: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.
- Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.

Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder

I förslag till ekonomisk ram ingår att PO-pålägget minskar från 44,05% 2024 till 40,84% för 2025. Det är den del av PO-pålägget som avser kollektivavtalad pension som minskar efter anpassning till kostnader för Umeå kommun enligt pensionskultsberäkning från KPA.

Kommunstyrelsen

Grunduppdrag

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för

- kommunkansli, arkiv och juridik
- arbetsgivarfrågor och lönehantering
- ekonomi, styrning och upphandling
- kommunikation
- markförsörjning och exploatering
- näringslivsutveckling
- säkerhet och trygghet
- strategisk utveckling och innovation
- översiktsplanering

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Uppföljning av grunduppdrag

Kommunstyrelsens grunduppdrag följs upp genom att kommunstyrelsen översiktligt redovisar de mått och steg som styrelsen vidtagit för att verkställa sitt uppdrag när det gäller

- styrning, ledning och samordning
- uppföljning och uppsikt över nämnder, bolag och andra väsentliga aktörer
- beredning och verkställande av ärenden av väsentlig karaktär som hanterats i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen ska även följa och åiterrapportera ställning och utveckling inom strategiskt viktiga områden för kommunen, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Uppföljning av grunduppdraget ska åiterrapporteras skriftligt,

relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik kan användas för att beskriva och analysera utfall, trender och tendenser.

Ekonomisk ram för kommunstyrelsen 2025 (mnr)

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 222,08
Teknisk ramjustering 2024 KSnau 2023-11-07	5,57
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-82,00
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 302,78
Justering av PO-pålägg	4,55
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-xx,xx
Yy	-yy,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 298,24
Minskad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	0,28

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag kommunstyrelsen
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Tekniska nämnden

Grunduppdrag

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens anläggningar; fastigheter, gator, vägar, parker och allmänna platser. Tekniska nämnden ansvarar även för kommunens interna servicefunktioner samt färdtjänst. Nämndens uppdrag är att:

- planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, fastigheter och IT-system
- svara för den kommunala väghållningen och förvalta offentliga platser
- försörja Umeå kommuns verksamheter med lokaler och boende för sociala behov
- svara för samordning och utveckling av kommunens IT och telefonisystem
- tillhandahålla färdtjänst
- tillhandahålla intern service inom måltider, lokalvård och vissa vaktmästartjänster
- fullgöra kommunens uppgifter avseende trafikfrågor

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Gator och parker, Fastighet, IT, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Uppföljning av grunduppdrag

Tekniska nämndens grunduppdrag följs upp kontinuerligt och återrapporteras skriftligt till kommunfullmäktige vid delårs- och årsbokslut. Nämnden kommer fastställa och använda relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik för att översiktligt beskriva och analysera utfall, trender och tendenser avseende grunduppdraget. Detta innebär att nämnden i löptext kortfattat beskriver om nämnden anser att grunduppdraget uppnåtts och att nämnden styrker sin bedömning med följande resultatmätt:

Resultatmätt/indikator	
Resultatmätt/diagram andelen röda fastigheter och anläggningar ska minska	"röda anläggningar" beskriver andelen anläggningar och fastigheter med stort underhållsbehov. Förvaltningen arbetar strategiskt och metodiskt utifrån tilldelad ram för att långsiktigt stärka långtidsplanerat underhåll samt anläggningarnas skick och på så vis på sikt minska andelen röda fastigheter och anläggningar.

Resultatmått/diagram andelen döda och allvarligt skadade i trafiken ska minska	Resultatmåttet indikerar resultat av nämndens strategiska arbete för att skapa en trygg och säker gatumiljö
Resultatmått/diagram för standarden på kommunens gator och GC-vägar	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal
Resultatmått/diagram som på ett tydligt sätt följer Tekniska nämndens roll i digitaliseringsarbetet.	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal
Resultatmått/diagram över Andel egenägda fastigheter.	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal

Ekonomisk ram för tekniska nämnden 2025 (mnr)

Tekniska nämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 463,00
Teknisk ramjustering 2024 KS nau 2023-10-10	-0,06
Tekniska ramjustering 2024 KS nau 2023-11-07	-5,57
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-14,0
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 556,99
Justering av PO-pålägg	12,48
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 544,51
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-61,89

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag tekniska nämnden

Tilläggsuppdrag: 2025:

Tilläggsuppdrag: 2025:

Byggnadsnämnden

Grunduppdrag

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvarar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mättings- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Uppföljning av grunduppdrag

Byggnadsnämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertial eller år.

Ekonomisk ram för byggnadsnämnden 2025 (mnkr)

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-57,77
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-60,67
Justering av PO-pålägg	1,98
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-58,69
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,92

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag byggnadsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Grunduppdrag

I miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet samt serveringstillstånd. Nämnden bidrar med underlag för en god samhälls-planering och utveckling genom miljöövervakning, energieffektivisering och klimatpåverkan, naturvård samt kompetensstöd i miljöfrågor vid översiktsplanering och detaljplanering. Nämnden ansvarar också för den lagstadgade budget- och skuldrådgivningen samt för att tillvarata konsumenternas intressen inom konsumentpolitikens område. I tillägg till det ska kommunens förvaltare fullgöra uppgifter enligt föräldrabalken. Nämnden ansvarar även för att avgöra i vilken omfattning tillsynsansvar enligt miljöbalken ska övertas från länsstyrelsen.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertial eller år.

Ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025 (mnr)

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-20,64
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-21,68
Justering av PO-pålägg	0,96
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-20,72
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,07

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag miljö- och hälsoskydds nämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

För- och grundskolenämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och åiterrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för- och grundskolenämnden 2025 (mnr)

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-2 306,20
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-3,00
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-2 425,02
Justering av PO-pålägg	47,50
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-2 377,52
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-68,32

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag för- och grundskolenämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor. Nämnden ska säkerställa att nämndens verksamheter ger eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet, samt ett aktivt deltagande i samhället i övrigt. Nämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av skolväsendet.

Vidare har nämnden ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasienivå och som anpassad utbildning samt svenska för invandrare (sfi). Nämnden svarar vidare för arbetsmarknad och integration, genom att tillhandahålla sysselsättningsbefrämjande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och åiterrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025 (mnkr)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-619,24
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-651,35
Justering av PO-pålägg	13,95
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy

Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-637,40
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-17,16

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Individ- och familjenämnden

Grunduppdrag

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i ordinärt boende (hemsjukvård under 65 år).

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Enligt ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9) ska verksamheterna planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Med hjälp av processer, rutiner samt ett systematiskt förbättringsarbete ska verksamheten uppnå god kvalitet. För huvudprocessen *Tillgodose behov av stöd och omsorg* är nämndens målsättning *Att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv* utgångspunkten i nämndens uppföljningsstruktur. Uppföljningsstrukturen utgår ifrån ett systematiskt kvalitetsarbete i nämndens delprocesser och ger förutsättningar att följa och synliggöra nämndens verksamhet. Eftersom delprocesserna och grunduppdraget är tätt sammankopplat bidrar strukturen till att möjliggöra uppföljning av nämndens grunduppdrag. Genom att övergripande sammanfatta arbetet i delprocesserna kan nämnden bedöma i vilken utsträckning nämnden har verkställt sitt grunduppdrag.

Ekonomisk ram för individ- och familjenämnden 2025 (mnr)

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 653,40
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-35,00
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 773,08
Justering av PO-pålägg	25,45
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 747,63
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-59,23

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag individ- och familjenämnden

Tilläggsuppdrag: 2025:

Tilläggsuppdrag: 2025:

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer 65 år och äldre. Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsoomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Äldrenämnden följer upp grunduppdraget, mål och uppdrag genom uppföljning av aktiviteter, resultatmått samt ekonomiskt utfall. Nämndens uppföljning syftar även till att kunna jämföra utvecklingen över tid samt med andra kommuner. Baserat på nämndens uppföljning, egen och statlig tillsyn och inlämning av officiell statistik gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och åiterrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för äldrenämnden 2025 (mnkr)

Äldrenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 334,88
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 401,84
Justering av PO-pålägg	28,24
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 373,60
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-38,71

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag äldrenämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Kulturnämnden

Grunduppdrag

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Kulturnämnden följer upp sitt grunduppdrag i verksamhetens tertiärrapportering, intern kontroll, kvalitetsdeklarationer, uppföljning av kulturpolitiskt program samt i uppföljning av biblioteksplanen. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2025 (mnkr)

Kulturnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i 20 juni 2023)	-164,85
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-174,16
Justering av PO-pålägg	2,84
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-171,32
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-5,48

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2024

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag kulturnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Fritidsnämnden

Grunduppdrag

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och utyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Uppföljning av fritidsnämndens grunduppdrag och tillfälliga satsningar sker varje tertiäl. Uppföljningen resulterar i en rapport där nämnden samtidigt följer upp utfall kring ekonomi och personal. I slutet av året återrapporteras även mätbara mål och indikatorer. Enskilda beslut dokumenteras och följs upp löpande enligt plan. Tertialvis följer nämnden också upp åtgärderna i internkontrollplanen. Utöver detta görs också ett antal revisioner av verksamheten varje år, antingen av kommunrevisionen eller internt inom ramen för kvalitetsarbetet. Resultatet av revisionerna och eventuella åtgärder återkopplas till nämnd. Baserat på rapportering och revision gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram fritidsnämnden 2025 (mnkr)

Fritidsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-152,81
Teknisk ramjustering 2024 KS nau 2023-10-10	0,06
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-161,46
Justering av PO-pålägg	2,45
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-159,01
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-5,26

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag fritidsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Personalnämnden

Grunduppdrag

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via egen och andra nämnders tertialrapportering, styrkort och intern kontroll samt via personalnämndens specifika årsrapport. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för personalnämnden 2025 (mnkr)

Personalnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2023)	-1,26
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1,33
Justering av PO-pålägg	0,02
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1,31
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,05

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Valnämnden

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Ekonomisk ram för valnämnden 2025 (mnkr)

Valnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2023)	-18,38
Valnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-19,31
Justering av PO-pålägg	0,59
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-18,72
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,33

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Gemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1.

Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- Inriktningsmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet.
- Inriktningsmålen berör alltid flera kommunala aktörer.
- Inriktningsmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.
- Inriktningsmålen ska vara minst 3 och maximalt 9

Ett givet inriktningsmål ska enbart destineras till de namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

På följande sidor presenteras kommunens inriktningsmål med tillhörande program. I beredningsprocessen får alla nämnder och bolag möjlighet att yttra sig över dem. Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningsmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningsmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningsmål som destineras till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämma och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningsmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

Inriktningsmål

Mål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 1 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskydds nämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin samt Infrastruktur i Norr AB.

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen och individ- och familjenämnden.

Mål 2 destineras särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden samt tekniska nämnden.

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 3 destineras särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden samt äldrenämnden.

Mål 4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 4 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskydds nämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten där den befolkningsmässiga tillväxten kräver ca 35 000 arbetstillfällen netto till år 2050. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Tillväxtprogrammets tre fokusområden

Programmet för tillväxt tar sin utgångspunkt och bygger vidare på det arbete som har gjorts och som pågår inom Näringslivsstrategins och Översiktsplanens genomförande samt den tillväxtrapport som tagits fram under 2021. Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

1. *Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer*

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN

2. *Universiteten som tillväxtmotorer*

Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå Kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion. Huvudansvar: KS, PN, GVN

3. *Etableringar och företagens tillväxt*

Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens

efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi

Uppföljning

För varje fokusområde kommer prioriterade delmål och mätetal med indikatorer tas fram och konkretiseras i handlings- och aktivitetsplaner. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning. Näringslivsavdelningen och avdelningen Övergripande planering har uppdrag från kommunstyrelsen att vara programansvariga och har därmed det operativa ansvaret för samordning, uppföljning och utvärdering av programmet. Indikatorer kommer att tas fram i respektive handlingsplan.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag tillväxt	20 315	19 815	19 815	19 815	19 815

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- Strategisk plan 2016–2028
- Umeå kommuns Näringslivsstrategi
- Umeå kommuns Översiktsplan
- Umeå kommuns Bostadsförsörjningsprogram

Övriga relaterade dokument

- Program för social hållbarhet
- Program för klimatneutralitet
- Umeås stadsdelar – så står det till
- CEMR-deklarationen (jämförelse)
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration

Program för social hållbarhet

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre; Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla¹.

Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Detta fokusområde syftar till att Umeå på väg mot 200 000 invånare ska fortsätta vara en trygg, öppen och socialt sammanhållen kommun med hög grad av tillit och välbefinnande.

1.1 Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.2 Ett Umeå fritt från våld

Arbetet med ett Umeå fritt från våld utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld. Huvudansvar: KS, IFN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.3 Förebyggande insatser och trygghetsarbete

En utökning av det förebyggande arbetet – att tidigt nå ut med stöd och att med rätt insatser stärka tilltron till samhällets institutioner och delaktighet i samhället och minska social oro för att på så vis förebygga behov av mer genomgripande insatser inom ramen för trygghetsuppdraget för Umeå växer – tryggt och säkert. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, FN, KN, UKF genom Bostaden och Ultra

¹ Se *Umeå kommuns strategiska plan 2016–2028* för en beskrivning och definition av det strategiska området *Goda livsvillkor*.

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Jämställdhetsmålet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och jämställdhet ska även fortsatt genomsyra samtliga program, då jämställdhetsstrategin slår fast att alla verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete. De insatser som anges under detta utvecklingsområde ska därför ses som prioriteringar för särskilda satsningar inom jämställdhet som bidrar till att stärka den sociala hållbarheten.

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

All planering ska genomsyras av öppenhet, demokrati och jämställdhet. Vi ska utveckla det offentliga rummet så att alla, flickor och pojkar, kvinnor och män kan vistas där på lika villkor. Huvudansvar: JUSK, KS, BN, TN

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Arbetet har fokus på att medvetandegöra förutsättningar och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys skapa en jämnare fördelning av makt och resurser. Huvudansvar: JUSK

2.3 Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Arbetet knyter an till ett Umeå fritt från våld som utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld, samt det sjätte nationella jämställdhetspolitiska delmålet. Huvudansvar: JUSK, IFN, TN

Fokusområde 3 - Barns uppväxtvillkor

Umeå kommun ska vara en bra plats att växa upp på och alla barn i vår kommun ska ha goda, jämlika uppväxtvillkor, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval

3.1 Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas

Arbetet utgår ifrån barnkonventionens grundläggande principer om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på i alla frågor som rör det, och är en del i det pågående arbetet med dialog och demokratiutveckling med fokus på utvecklad medborgardialog. Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

3.2 Motverka barnfattigdom

Arbetet mot barnfattigdom utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan för halverad barnfattigdom. Huvudansvar: IFN, GVN, PN, KN, FN, FGN, KS, TN, BN

3.3 Förebyggande folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet är en viktig del för att uppnå en socialt hållbar utveckling genom att skapa goda levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter för hela befolkningen i Umeå kommun. Både det hälsofrämjande och det sjukdomsförebyggande arbetet är viktigt. Inom fokusområdet barns uppväxtvillkor prioriteras kommunens folkhälsoarbete med barn och unga, men arbetet är viktigt livet ut och ett folkhälsoperspektiv med fokus på jämlika förutsättningar för en god folkhälsa ska genomsyra hela programmet.

Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

Fokusområde 4 - Boende och bebyggelsemiljö

Detta fokusområde handlar om att i takt med fortsatt tillväxt utveckla boendemiljöer som är trygga, tillgängliga och som främjar delaktighet samt möten mellan människor.

4.1 Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten

Arbetet utgår ifrån de strategier för hållbar tillväxt som fastställs i översiktsplanen, som gynnar hållbara flöden, skapar förutsättningar för ett gott vardagsliv och värnar betydelsen av lokal platsidentitet och social hållbarhet, där ett fortsatt målmedvetet arbete för ökad blandning i hela kommunen är grundläggande. Huvudansvar: KS, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

4.2 Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer

Arbetet utgår ifrån rekommendationerna i rapporten Umeås stadsdelar – så står det till, samt Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun, som understryker vikten av att stärka mötesplatser, skapa förutsättningar för socialt sammanhållna stadsdelar och tätorter, samt platser och motverka såväl fysiska som sociala barriärer i det offentliga rummet. Huvudansvar: KS, BN, FN, KN, TN, ÄN UKF genom Bostaden och Ultra

4.3 Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet

Kommunens övergripande bostadspolitiska mål är att möta både dagens och framtidens behov av bostäder. För en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet kan det behövas särskilda åtgärder riktade mot de mest utsatta i samhället, utifrån Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram. Huvudansvar: KS, BN, IFN, TN, UKF genom Bostaden

Fokusområde 5 - Arbete och försörjning

Arbete och sysselsättning har betydelse för människors livskvalitet och delaktighet och inflytande i samhällslivet. Att kunna försörja sig är en grundläggande förutsättning för goda livsvillkor och för att minska socioekonomiska skillnader. Även sambandet mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa är väl belagt i forskningen. Lika viktigt som sysselsättningen i sig är rätten till yrken utefter ens kompetens. En jämlik arbetsmarknad är vad som på allvar skapar förutsättningar för ett jämlikt och socialt hållbart samhälle.

5.1 Skapa förutsättningar för en ekonomisk jämlikhet och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden

Arbetet utgår ifrån de data som kommunen har kring livsvillkor, ekonomi och hälsa. Dessa utgör beslutsunderlag för att prioritera och följa upp kommunens arbete med jämlikhet och folkhälsa. Huvudansvar: KS, IFN, ÄN, UKF genom Bostaden

5.2 Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden

Arbetet syftar till att samordna insatser för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet. Huvudansvar: FGN, GVN, IFN

Uppföljning

Övergripande planering, samhällsbyggnadsförvaltningen, är programansvarig och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av programmet. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Riktade utvecklingsanslag för Social hållbarhet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag Social hållbarhet	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument samt dokument som relaterar till flera fokusområden

- Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028
- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling
- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Kulturpolitiskt program för Umeå kommun
- Program för tillgänglighet i Umeå kommun
- Kriterier utvecklingsanslag social hållbarhet
- UNGA-enkäterna
- Jämlika liv
- Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet
- Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Relaterade dokument för fokusområde 1

- Medborgarlöften Umeå 2023–2024
- Samverkansöverenskommelse 2021–2024 mellan Umeå kommun och Polismyndigheten
- Handlingsplan mot våld
- Åtgärdsplan Umeå växer-tryggt och säkert
- Färdriktning 2020–2025 Umeå växer-tryggt och säkert
- Handlingsplan för gator och parkers trygghetsarbete

Relaterade dokument för fokusområde 2

- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- CEMR-deklarationen

Relaterade dokument för fokusområde 3

- Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom
- IFN:s handlingsplan för implementering av barnkonventionen
- Barnkonventionen
- Riktlinjer för lekplatser och lekmiljöer

Relaterade dokument för fokusområde 4

- Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram
- Umeås stadsdelar – så står det till
- Umeå kommuns arbete med att motverka och förebygga hemlöshet (KF handlingsplan mot hemlöshet)
- Handlingsplan för gator och parkers trygghetsarbete

Relaterade dokument för fokusområde 5

- Överenskommelse om samverkan för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet.
- Umeå kommuns integrationsstrategi

Övriga relaterade dokument

- Aalborgåtaganden – antagen av kommunfullmäktige
- CEMR-deklarationen (jämställdhet) – antagen av kommunfullmäktige
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration
- Program för tillväxt
- Program för klimatneutralitet
- Länsstrategi för jämställdhetsintegrering

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040², dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser. Som ett delmål beslutades att Umeå kommunkoncern ska vara klimatneutral 2025³.

Umeå kommunkoncern genomförde 2021 en första nulägesanalys⁴ av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun.

Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 – Transporter

Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporternas och resornas klimatpåverkan.

Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument (se nedan), där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effektbedöms och genomförs.

² Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

³ Klimatneutral kommunkoncern 2025 – Kommunkoncernen utsläpp av växthusgaser ska minska och ska vara minst 85 % lägre år 2025 än utsläppen år 2019. Det kan ske med hjälp av bland annat cirkulära materialflöden och återbruk, hållbart resande och transporter, grön energi och energieffektivisering. (Umeå kommunkoncern följer samma definition som Sveriges klimatmål. Det finns dock inget nuläge för 1990 varav Umeå kommun använder 2019 års tillgängliga data som basår.)

⁴ Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

Fokusområde 2 - Bygg och anläggning

Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder och i Umeå ska det finnas förutsättningar för ytterligare 2000 bostäder per år, utbyggnad av den kommunala servicen, och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Fokusområde 3 - Energi, el och fjärrvärme

Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt.

För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

För att klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer.

Fokusområde 5 - Övergripande insatser

För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. En viktig del i programuppföljningen är att säkerställa om programmet uppnår sitt syfte.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda fokusområdena till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

Indikatorer

Under kommande år kommer indikatorer och datafångst att utvecklas för att motsvara behov och förutsättningar i kommunorganisationen. I den mån det är möjligt ska uppföljningen inkludera statistik som synliggör att olika grupper i samhället har olika förutsättningar i klimatomställningen.

Indikator	Nuvärde	Mål 2025	Långsiktigt mål (2030/2040)	Källa
Utsläpp av växthusgaser, kommunorganisatoriskt, kton CO ₂ e	117 (2019)	18*	Minska	Klimatnuläge 2021, v. 1.0
Utsläpp av växthusgaser, kommungeografiskt, kton CO ₂ e	593 (2019)	492	90**	ClimateView
Andel hållbart resande (buss, cykel, gång) i Umeås tätort, procent	50 (2014)	65	-	Resvaneundersökning 2014
Mängd insamlat kommunalt avfall, exkl trädgårdsavfall, kg/person och år	392 (2021)	380	-	Avfallwebb
Andel kommunalt avfall till materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, procent	41 (2020)	60	-	Kolada

*85 % lägre än utsläppen år 2019

**85 % lägre år 2040 än utsläppen år 1990

Riktade utvecklingsanslag för klimatneutralitet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag klimatneutralitet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000

Relaterade dokument till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

- Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)
- Cykeltrafikprogram (KF 2018)
- Energiplan (KF 2003)
- Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)
- Godstrafikprogram (KF 2018)
- Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)
- Kollektivtrafikprogram (KF 2021)
- Näringslivsstrategi Umeå kommun (KF 2019)
- Parkeringsprogram (KS 2013)
- Riktlinjer för resor i tjänsten, Umeå kommun (KS 2016)
- Strategiska planen (KF 2016)
- Trafiksäkerhetsprogram (KF 2014)
- Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)
- Umeås lokala miljömål (KF 2020)
- Åtgärdsplan för minskade utsläpp av växthusgaser (KF 2009)
- Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF)

Övriga relaterade dokument

- Program för social tillväxt
- Program för social hållbarhet
- Resepolicy

Umeå kommunkoncerns bolag

- Affärsplan 2018–2022 (Bostaden 2017)
- Affärsplan 2020–2024 (Vakin 2019)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskat klimatpåverkan (UPAB)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskad miljö- och klimatpåverkan (Umeå Energi)
- Hållbarhetspolicy (Umeå Energi)
- Hållbarhetsstrategi (Bostaden, ej beslutat)
- Kollektivtrafikplan inkluderar hantering av miljöambitioner (Kollektivtrafiken 2020)
- Ägardirektiv för de kommunala bolagen
- Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun

Undertecknade åtaganden

- Klimatkontrakt 2030
- Circular Cities Declaration
- Covenant of Mayors
- Cities Race to Zero

Kommande styrdokument

- Arkitekturpolicyn/träbyggnadsstrategi
- Handlingsplan för cirkulär ekonomi
- Umeås Klimatfärdplan

Personalpolitiska mål och uppdrag

Personalpolitiska mål

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Vi behöver därför förnya våra arbetssätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Vi behöver också förbättra vår samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

- Mål 5.** Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.
- Mål 6.** Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden.
- Mål 7.** Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige beslutar inom det personalpolitiska området.

Tilläggsuppdrag
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål

Finansiella mål

Mål 8. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till 1 procent 2025–2028.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga grunduppdrag uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktige genom grunduppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstildelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans
- De i planeringsdirektiv, budget och verksamhetsplan angivna grunduppdragen och målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Ekonomiska eller finansiella tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som relaterar till ekonomi och finansiering.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag: 2025:

Uppföljning, analys och utvärdering

Återrapportering till kommunfullmäktige

Återrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari–april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- uppföljning av grunduppdrag
- uppföljning av inriktningsmål & program
- uppföljning av tilläggsuppdrag
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning

- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelshantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Förslag budget 2025 och plan 2026–2028 för nämnder och styrelse

Fastställd modell för totalramberäkning utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter och generella statsbidrag enligt regeringens bedömning över skatteunderlagets utveckling i höstpropositionen i kombination med Umeå kommuns egen befolkningsprognos enligt senaste budgetbeslut. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare.

Tabell 1. Totalramsberäkning

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Intäkter					
Skatter och bidrag	9 346 244	9 681 182	10 151 594	10 549 823	10 925 259
Kraftverksamhet	177 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Utdelning kommunala bolag	0	0	0	0	0
Totalram	9 523 244	9 798 182	10 268 594	10 666 823	11 042 259
Resultatkrav	-93 000	-96 812	-101 516	-105 498	-109 253
Åtaganden och kommungemensamma kostnader					
Kollektivtrafik	-160 566	-166 566	-172 566	-188 566	-204 566
Umeå Folkets Hus	-26 292	-26 570	-26 851	-25 620	-24 376
Västerbottens Museum	-17 790	-18 430	-19 093	-19 781	-20 493
Norrlandsoperan	-32 554	-33 726	-34 940	-36 198	-37 501
Friskvårdsbidrag	-7 584	-7 671	-7 747	-7 825	-7 903
Fackliga förtroendemän	-13 918	-14 266	-14 627	-15 177	-15 740
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag omställning	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Avskrivningar	-553 111	-587 756	-624 016	-650 278	-694 058
Utrangeringar	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Pensioner nettokostnad exkl finansiella kostnader	-237 633	-176 413	-169 651	-163 685	-186 766
Finansiella nettokostnader	-99 246	-61 483	-58 009	-87 819	-94 853
Summa åtaganden och kommungemensamma kostnader	-1 217 846	-1 162 033	-1 196 652	-1 264 099	-1 355 408
Fördelningsbar ram före fördelningsreserv	8 212 398	8 539 338	8 970 425	9 297 226	9 577 599
Justering PO för kollektivavtalad pension		143 044			
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-58 087	-60 910	-63 299	-65 552
Fördelningsbar ram	8 212 398	8 624 295	8 909 516	9 233 927	9 512 048

* Enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Den fördelningsbara ramen avser vad som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för resultatkrav, särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutar om samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar. Enligt förslag erhåller styrelse och nämnder samma procentuella andel av den fördelningsbara ramen som i kommunfullmäktiges senast beslutade budget.

Budgetram för nämnd innefattar medelstillelse för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och utgår från att PO-pålägget förändras från 44,05 procent i 2024 års budget till 40,84 procent i budget för 2025. För 2026 och 2027 har PO-pålägget beräknats till 40,10% respektive 40,30% vilket har beaktats i beräkningarna för 2026 och 2027.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 2. Förslag till budgetramar nämnder och styrelse 2025

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Kommunstyrelse**	-1 298 511	-1 298 235	-1 334 901	-1 395 039	-1 482 902
Teknisk nämnd	-1 482 626	-1 544 513	-1 622 504	-1 681 582	-1 732 230
För- och grundskolenämnd	-2 309 205	-2 377 520	-2 497 574	-2 588 516	-2 666 480
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-620 239	-637 400	-669 586	-693 967	-714 869
Individ- och familjenämnd	-1 688 398	-1 747 628	-1 835 876	-1 902 723	-1 960 032
Äldrenämnd	-1 334 883	-1 373 596	-1 442 957	-1 495 497	-1 540 541
Byggnadsnämnd	-57 774	-58 689	-61 653	-63 898	-65 822
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-20 643	-20 715	-21 761	-22 554	-23 233
Kulturnämnd	-165 847	-171 324	-179 975	-186 528	-192 146
Fritidsnämnd	-153 750	-159 009	-167 038	-173 120	-178 335
Kommunfullmäktige	-3 922	-4 115	-4 323	-4 480	-4 615
Valnämnd	-18 383	-18 717	-19 663	-20 379	-20 992
Personalnämnd	-1 263	-1 309	-1 375	-1 425	-1 468
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-73 145	-75 099	-78 891	-81 763	-84 226
Överförmyndarnämnd	-15 705	-16 178	-16 995	-17 614	-18 145
Gemensam IT nämnd Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0
Gemensam nämnd Umeregionen	0	0	0	0	0
Summa nämndsramar	-9 244 296	-9 504 048	-9 955 071	-10 329 085	-10 686 036
Varav finansiella kostnader pensioner	-90 298	-39 247	-23 911	-35 878	-30 433
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	-9 153 998	-9 464 801	-9 931 160	-10 293 207	-10 655 602

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

**Avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner.

Tabell 3. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgettram

Kommunstyrelse	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Kraftverksamhet	177 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Kollektivtrafik	-160 566	-166 566	-172 566	-188 566	-204 566
Umeå Folkets Hus	-26 292	-26 570	-26 851	-25 620	-24 376
Västerbottens Museum	-17 790	-18 430	-19 093	-19 781	-20 493
Norrlandsoperan	-32 554	-33 726	-34 940	-36 198	-37 501
Friskvårdsbidrag	-7 584	-7 671	-7 747	-7 825	-7 903
Fackliga förtroendemän	-13 918	-14 266	-14 627	-15 177	-15 740
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag omställning	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Avskrivningar	-553 111	-587 756	-624 016	-650 278	-694 058
Utrangeringar	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Pensioner nettokostnad	-327 931	-215 660	-193 563	-199 562	-217 200
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-266 613	-275 437	-289 346	-299 881	-308 914
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner)	-1 298 511	-1 298 235	-1 334 901	-1 395 039	-1 482 902

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Tabell 4. Resultaträkning 2024–2028

Belopp i mnkr

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Verksamhetens intäkter	2 105,6	2 219,3	2 326,8	2 410,7	2 490,4
Verksamhetens kostnader	-10 706,5	-11 096,3	-11 633,9	-12 053,7	-12 451,9
Avskrivningar	-553,1	-587,8	-624,0	-650,3	-694,1
Verksamhetens nettokostnader	-9 154,0	-9 464,8	-9 931,2	-10 293,2	-10 655,6
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	9 346,2	9 681,2	10 151,6	10 549,8	10 925,3
Finansiella intäkter	277,6	330,4	388,6	436,5	444,4
Finansiella kostnader	-376,9	-391,8	-446,6	-524,3	-539,3
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-58,1	-60,9	-63,3	-65,6
Resultat	93,0	96,8	101,5	105,5	109,3

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Tabell 5. Finansieringsbudget 2024–2028

Belopp i mnkr

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Tillförda medel					
Resultat	93,0	96,8	101,5	105,5	109,3
Avskrivningar	553,1	587,8	624,0	650,3	694,1
Pensionsavsättning	132,2	9,9	-21,6	-22,3	8,7
Summa tillförda medel	778,3	694,5	703,9	733,5	812,1
Använda medel					
Nettoinvesteringar	-1 616,0	-1 107,6	-1 134,2	-1 041,8	-1 400,6
Nettoutgifter mark- och exploatering	-173,7	74,9	-45,5	-226,1	-119,3
Summa använda medel	-1 789,7	-1 032,7	-1 179,7	-1 267,9	-1 519,9
Förändring av rörelsekapital	-1 011,4	-338,2	-475,8	-534,4	-707,8

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Tabell 6. Nyckeltal

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	92,0%	91,7%	91,7%	91,4%	91,2%
Soliditet	28,8%	28,5%	28,3%	28,3%	27,9%
Självfinansieringsgrad inklusive exploatering	36,1%	66,3%	61,5%	59,6%	52,9%
Självfinansieringsgrad exklusive exploatering	40,0%	61,8%	64,0%	72,5%	57,4%
Låneskuld/invånare, tkr **	25,3	27,6	30,6	34,0	38,8

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

**Inklusive exploateringsintäkter, exklusive vidareutlåning till bolagen.

Nyckeltal för soliditet och låneskuld utgår från bokslut 2022 och investeringsbudget för 2023.

Förslag till investeringsramar 2025–2028

Förslag till investeringsramar utgår från av kommunfullmäktige senast beslutad investeringsplan för åren 2025–2027 samt investeringar 2028 enligt 10-årigt investeringsunderlag. Tekniska nämnden har, i dialog med berörda förvaltningar, reviderat dessa utifrån väsentliga förändringar, i form av förseningar och förskjutningar, och upprättat ett förslag till investeringsbudget 2025 och plan 2026–2028.

Tabell 7. Förslag till investeringsramar per nämnd

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2024*	Budget 2025	Plan		
			2026	2027	2028
Kommunstyrelsen*	141 858	26 078	61 267	71 656	24 951
Teknisk nämnd*	1 304 940	976 278	950 265	882 784	1 252 157
För- och grundskolenämnd	37 862	21 725	24 180	18 820	26 788
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	19 650	9 350	7 965	18 965	12 944
Individ- och familjenämnd	16 245	9 710	9 144	8 726	9 901
Äldrenämnd	44 210	21 945	19 437	19 437	34 826
Byggnadsnämnd	471	471	470	470	479
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	283	283	282	282	287
Kulturnämnd	7 280	4 873	4 850	4 850	8 347
Fritidsnämnd	17 155	14 770	14 757	14 757	15 052
Valnämnd	500	550	500	500	510
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	25 560	21 550	41 082	550	14 344
Summa styrelse/nämnd	1 616 014	1 107 583	1 134 198	1 041 796	1 400 587
Mark- och exploatering - anläggningar	278 800	222 800	423 100	617 300	729 300
Summa inkl mark- och exploatering	1 894 814	1 330 383	1 557 298	1 659 096	2 129 887

*Inklusive teknisk ramjustering samt korrigerig i enlighet med investeringsbilaga i KF-beslut i juni 2023.

Tabell 8. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr

Projekt	Totalt 2025-2028	Total budget
Förskola Stöcke 6 avd ny	62 100	62 100
Förskola Tomtebo strand 6 avd	62 100	62 100
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6	180 000	180 000
Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	61 776	180 000

Bilagor till planeringsdirektiv 2025, version 1

- Bilaga 1 – Anvisning för nämnder och bolags yttranden
- Bilaga 2 – Nämndernas utmaningar och möjligheter i 3-5 års perspektiv (Lämnas vid KS 5 dec)
- Bilaga 3 – Nettokostnadsavvikelser och nettokostnadsjämförelse nämnd (Lämnas vid KS 5 dec)
- Bilaga 4 – Förslag till investeringsbudget 2025 plan 2026-2028 (Lämnas vid KS 5 dec)
- Bilaga 5 – 10-årigt investeringsunderlag 2025-2034 (Lämnas vid KS 5 dec)
- Bilaga 6 – Nuläge inriktningsmål och program
- Bilaga 7 – Långsiktig finansiell analys
- Bilaga 8 – Viktiga datum för nämnder och bolag 2025
- Bilaga 9 – Årshjul planeringsprocess
- Bilaga 10 – Fastställd modell för totalramsberäkning

Bilaga 1

Anvisning för nämnder och bolags yttrande över Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2025

Beslutad av
Kommunstyrelsen

Dokumenttyp
Anvisning

Gäller för
Berörda nämnder och
bolag

Giltighetstid
2024

Diarienummer
KS-2023/00651

Senast reviderad
5 dec 2023

Beslutsdatum/paragraf
5 dec 2023 § **xx**

Dokumentansvarig enhet
Stadsledningskontoret -
Ekonomi och styrning

Förslag till planeringsdirektiv

Stadsledningskontoret har i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för planeringsprocess, budget och investeringar sammanställt ett förslag till planeringsdirektiv för 2025. Umeå kommuns planeringsprocess ska utformas så att processen:

- ger tid för analys, dialog och faktainhämtning
- utgår från prognos över tillgängliga medel
- ökar fokus på nämnders och bolags grunduppdrag/ändamål
- främjar effektiv användning av de medel som kommunen förfogar över
- skapar förutsättningar för långsiktighet
- främjar samordning mellan kommunens nämnder och de kommunala bolagen
- är transparent och att vägval/beslut är spårbara i efterhand

Stadsledningskontorets förslag baseras på senast beslutade planeringsdirektiv i fullmäktige (d.v.s. för verksamhetsåret 2024). Inga ändringar har gjorts i förslag till procentuell fördelning av tillgängliga medel mellan nämnder eller inriktningsmål/program, utdelningskrav, finansiella mål, personalpolitiska mål med mera. Föreslagna budgetramar utgår från aktuell prognos över intäkter.

Avgränsning

Denna anvisning riktar sig till Kommunstyrelsen samt de tio nämnder som är specifika för Umeå kommun, dvs Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, För- och grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Individ- och familjenämnden, Kulturnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Personalnämnden, Tekniska nämnden och Äldrenämnden.

De fyra nämnder som är gemensamma med andra kommuner (Brand- och räddningsnämnd, Överförmyndarnämnd, IT-kapacitetsnämnd och Personaladministrativ nämnd) omfattas inte av anvisningen i detta skede. Dessa hanteras i särskild ordning efter dialog med andra berörda kommuner. Valnämnd, Kommunrevision och Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott är även de undantagna från anvisningen men kan om de så vill lämna yttrande i enlighet med anvisning för berörda nämnder.

Kommunens helägda bolag omfattas av delar av denna anvisning, se sid 5. Övriga majoritetsägda och delägda bolag hanteras inom befintliga ägarsamråd.

Kommunstyrelsen har utifrån sina samordnande roller i uppdrag att yttra sig över de kommungemensamma poster som fastställs av kommunfullmäktige.

Personalnämnden har utifrån sitt specifika ansvar för kommunens personalpolitik i uppdrag att yttra sig över personalpolitiska mål och eventuella förändringar i lönestruktur.

Anvisning till berörda nämnder

Berörda nämnder ska skriftligt besvara följande remissfrågor:

Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år? Beskriv kortfattat, max 2 sidor per nämnd

Ta i beaktning till exempel befolkningsförändringar, kompetensbrist, förändringar i lagstiftning och andra krav, teknisk utveckling, hållbarhet med mera. Kommer förändringar av utförandet att påverka annan nämnds verksamhet ska detta beskrivas. Beskriv särskilt om det är något som har förändrats sedan föregående års yttrande.

Remissfråga 2 - Hur skulle nyttjande av lokaler, kompetens och teknik behöva förändras, för att vara långsiktigt hållbart? Ange gärna tidshorisont och beskriv kortfattat, max 1 sida per nämnd.

Remissfråga 3a - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2025 och plan 2026-2028 innebär några väsentliga verksamhetskONSEKVENSER? Om ja, beskriv dessa kortfattat max 2 sida per nämnd.

Nämnden kan i sitt svar även påtala om förutsättningar/omfattning för inventarier/utrustning väsentligt förändrats och att ytterligare medel behöver tillskjutas.

Remissfråga 3b - Bedömer nämnden att det kommer att ske väsentliga förändringar verksamhetsmässigt som påverkar det föreslagna 10 åriga investeringsunderlaget?

Med väsentliga förändringar menas förändringar i verksamhetsstruktur p.g.a. förändrade arbetssätt, demografi, nya lagkrav mm. Kan även nyttjas för konkretisering av svar remissfråga 2. Nämnden kan även föreslå objekt av sällankaraktär som inte finns i investeringsunderlaget. Nämnd som har objekt av sällankaraktär i underlaget kan påpeka om året för färdigställandet bör förändras.

Remissfråga 4 - Vill nämnden göra ett uttag ur fiktivt eget kapital?

Om ja, ange belopp och beskriv kortfattat vad nämnden avser att använda medlen till (enligt kommunfullmäktiges beslut om nya riktlinjer april 2023)

Remissfråga 5 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Om nämnden föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om nämnd väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera program bör detta framgå

Remissfråga 6 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2024?

Om nämnden ser behov av förändring ska föreslagna förändringar specificeras och motiveras i nämndens yttrande.

Tid och form för inlämning av yttrande

Berörda nämnder ska senast den 22 mars 2024 inkomma med svar på ovanstående remissfrågor till kommunstyrelsens diarium via e-post: ksdiarium@umea.se

I ämnesraden anges:

Exempelnämndens yttrande KS-2023/00651. Exempelnämnden byts ut till nämndens namn.

Yttrande ska delges i word-format och vara redigeringsbara.

Anvisning till berörda bolag

Anvisning för bolagens yttrande över inriktningsmål/program

De inriktningsmål och program med fokusområden som redovisas i förslaget till planeringsdirektiv för 2025 är desamma som kommunfullmäktige fastställde den 19 juni 2023. Umeå kommunföretag (UKF) och helägda dotterbolag till UKF ska lämna yttrande över dessa program (och de fokusområden som ingår i respektive program) och ombeds därför bevara följande remissfråga:

7. Bedömer bolaget att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Om UKF/dotterbolag föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om UKF/dotterbolag väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera programförslag bör detta framgå av UKF:s sammanställda yttrande.

Helägda bolag ska enligt separat instruktion och tidplan från UKF lämna svar på remissfråga 7 till UKF för sammanställning.

Anvisning för yttrande över utdelning från UKF AB

Den budgeterade utdelningen från Umeå kommunföretag AB för 2024 uppgår till 0 kr (enligt kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar för 2024 den 19 juni 2023). Utdelningsnivå, fastställda av kommunfullmäktige, är oförändrad i Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2025. UKF ska besvara följande remissfråga:

8. Umeå kommunföretag ombeds härmed lämna yttrande över fastställd utdelningsnivå och beskriva effekter av nuvarande alternativt förändrad utdelningsnivå.

Tid och form för inlämning av yttrande

UKF AB ska senast den 22 mars 2024 lämna sammanställt svar på remissfråga 7 (med yttranden från helägda bolag i bilageform) samt remissfråga 8 till kommunstyrelsens diarium via e-post ksdiarium@umea. I ämnesraden anges:

Yttrande UKF med dotterbolag KS-2023/00651.

Yttrande ska delges i word-format och vara redigeringsbara

Tjänsteskrivelse

2024-02-22

Kommunfullmäktiges
jämsälldhetsutskott

Diariennr: KS-2024/00146

Rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklarationen

Förslag till beslut

Jämsälldhetsutskottet rekommenderar kommunfullmäktige

Att Umeå kommun ansluter sig till CEMR-deklarationens nio nya artiklar 31–39 i enlighet med SKR:s rekommendation

Ärendebeskrivning

Umeå kommun undertecknade 2008 Den europeiska deklarationen om jämsällldhet mellan kvinnor och män på regional och lokal nivå. Den är framtagen av europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation (CEMR).

Deklarationen är ett politiskt dokument och ett instrument för arbetet med jämsällldhet. I korthet går deklarationen ut på att undertecknare ska arbeta med jämsällldhet på bästa sätt utifrån de ramar och befogenheter som den egna organisationen har. Deklarationen för jämsällldhet mellan kvinnor och män är en utgångspunkt för kommunens jämsällldhetsarbete och finns med i Umeå kommuns strategi för jämsällldhetsarbete. Dess grundläggande sex principer och trettio tidigare artiklar utgör riktlinjer och fungerar som ett verktyg och en inspirationskälla i verksamhetens arbete med jämsällldhet.

2022 beslutade CEMR:s Policy Committee att göra vissa språkliga förbättringar och ändringar av redaktionell karaktär, förstärka det intersektionella perspektivet i hela deklarationen, samt i ett helt nytt separat avsnitt lägga till nio nya artiklar om sakområden som täcktes otillräckligt eller inte alls av deklarationen från 2006.

De nio nya artiklarna handlar om att:

- jämsällldhet är en drivkraft och en förutsättning för hållbar utveckling (artikel 31)
- könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former och att trakasserier, hot och våld i online-världen särskilt drabbar kvinnor och flickor (artikel 32)

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2024/00146

- hot och våld mot förtroendevalda och anställd personal ofta är könsrelaterat och i synnerhet riktas mot kvinnor (artikel 33)
- uppmärksamma särskilda behov på grund av multipel och intersektionell diskriminering och inkludera dessa röster och erfarenheter i arbete som påverkar dem (artikel 34)
- nya typer av flexibla arbetsplatser och distansarbete kan underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv – men riskerar också att öka omsorgsburden och mängden obetalt hushållsarbete för kvinnor (artikel 35)
- kvinnor och flickor måste ha tillgång till digital teknik men också vara med i teknisk utveckling och styrning (artikel 36)
- kommunerna och regionerna har en viktig roll att spela i arbetet med att främja och trygga sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (artikel 37)
- integrera åtgärder mot klimatförändringar som beaktar jämställdhet i det lokala beslutsfattandet och inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner (artikel 38)
- beakta jämställdhetsaspekter i hanteringen av kriser och uppbyggnaden av civil beredskap (artikel 39).

Beslutsunderlag

Rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklarationen

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Beslutet ska skickas till

Ledningskoordinator

Förnamn, Efternamn

Befattning

Annika Dalén

Utvecklingsstrateg jämställdhet

2024-01-26

Kommunstyrelser
Regionstyrelser

Meddelande från styrelsen – Rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklarationen

Ärendenr: SKR2024/00025

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 26 januari 2024 beslutat

att Sveriges Kommuner och Regioner, som ställde sig bakom den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) 2006, även ansluter sig till deklarationens nio nya artiklar 31-39, beslutade av CEMR den 6 december 2022, och inkluderar dessa i förbundets arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen.

att SKR rekommenderar kommuner och regioner att underteckna CEMR-deklarationen och att de kommuner och regioner som tidigare undertecknat CEMR-deklarationen även ansluter sig till de nya artiklarna.

att SKR fortsätter att erbjuda möjligheten att ansluta sig till SKR:s Modellkoncept för jämställdhetsintegrering som ett stöd i arbetet med att förverkliga åtagandena i CEMR-deklarationen, det vill säga integrera jämställdhet i styrning, ledning och verksamheter.

att kansliet får i uppdrag att ta fram en ny strategisk handlingsplan för jämställdhetsintegrering av SKR.

Sammanfattning

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, Council of European Municipalities and Regions (CEMR), beslutade den 6 december 2022 att uppdatera den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) från 2006.

SKR rekommenderar kommuner och regioner att underteckna CEMR-deklarationen och att de kommuner och regioner som tidigare undertecknat CEMR-deklarationen även ansluter sig till de nya artiklarna. SKR erbjuder samtliga kommuner och regioner att delta i SKR:s Modellkoncept för

jämställdhetsintegrering som ett stöd i arbetet med att förverkliga åtagandena i CEMR-deklarationen.

Ärendebeskrivning

CEMR-deklarationen

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation Council of European Municipalities and Regions (CEMR), som samlar mer än 60 medlemsorganisationer i 40 länder, antog 2006 den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen). Deklarationen är ett verktyg för kommuner och regioner att inom ramen för en sammanhållen och ambitiös strategi främja jämställdhet mellan kvinnor och män och integrera jämställdhetsperspektivet i det politiska beslutsfattandet och i alla delar av den praktiska verksamheten.

SKR ställde sig bakom CEMR-deklarationen redan 2006, innan den före-låg i svensk översättning, och rekommenderar kommuner och regioner att underteckna den. Beslut om att ställa sig bakom deklarationen fattas av kommuns/regions politiska ledning och idag har 112 kommuner och 19 regioner (Gotland räknas här som kommun) anslutit sig till deklarationen.

Den uppföljning av arbetet med CEMR-deklarationen i Sverige som SKR låtit göra och publicerade i juni 2022, visar att deklarationen är viktig för kommunernas och regionernas jämställdhetsarbete – inte minst har den stor strategisk betydelse.

Uppdatering av CEMR-deklarationen

År 2021 fyllde CEMR-deklarationen femton år. Det blev startskottet för en grundlig översyn av deklarationen, som SKR deltog aktivt i på både politisk nivå och kanslinivå. SKR ser ett stort behov av att främja, stödja och utveckla jämställdhetsarbetet på lokal och regional nivå i Europa och bedömer att förbundet och dess medlemmar har gott om erfarenheter och goda exempel att bidra med i det europeiska jämställdhetsarbetet.

Under 2021 och 2022 diskuterades i CEMR:s olika beredande och beslutsfattande instanser hur CEMR-deklarationen från 2006 och dess verktyg skulle kunna förbättras och utvecklas. Diskussionerna utmynnade i att CEMR:s Policy Committee den 6 december 2022 beslutade att göra vissa språkliga förbättringar och ändringar av redaktionell karaktär, för-stärka det intersektionella perspektivet i hela deklarationen, samt i ett helt nytt separat avsnitt lägga till nio nya artiklar om sakområden som täcktes otillräckligt eller inte alls av deklarationen från 2006.

De nio nya artiklarna handlar om att

- jämställdhet är en drivkraft för hållbar utveckling och en förut-sättning för att genomföra hållbarhetsmålen i Agenda 2030 (artikel 31)

- könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former och att trakasserier, hot och våld i online-världen särskilt drabbar kvinnor och flickor (artikel 32)
- hot och våld mot förtroendevalda och anställd personal ofta är könsrelaterat och i synnerhet riktas mot kvinnor (artikel 33)
- uppmärksamma särskilda behov på grund av multipel och intersektionell diskriminering och uppmuntra att stereotypa könsroller utmanas (artikel 34)
- modern teknologi möjliggör nya typer av flexibla arbetsplatser och distansarbete som kan underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv – men också riskerar att öka omsorgsburden och mängden obetalt hushållsarbete för kvinnor (artikel 35)
- använda digital teknik så att den ökar och inte minskar jämställdheten, det vill säga att kvinnor och flickor måste ha tillgång till digital teknik men också vara med i teknisk utveckling och styrning (artikel 36)
- kommunerna och regionerna har en viktig roll att spela i arbetet med att främja och trygga sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (artikel 37)
- integrera åtgärder mot klimatförändringar som beaktar jämställdhet i det lokala beslutsfattandet och inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner (artikel 38)
- beakta jämställdhetsaspekter i hanteringen av kriser och uppbyggnaden av civil beredskap (artikel 39).

Kommuner och regioner som har undertecknat CEMR-deklarationen före 2023 behöver inte ställa sig bakom hela deklarationen igen. Istället bjuds de in att ansluta sig till och ratificera även de nio nya artiklarna och inlemma dessa i sitt arbete med att genomföra åtagandena i deklarationen.

Kommuner och regioner som ännu inte har undertecknat deklarationen bjuds in att ställa sig bakom den uppdaterade CEMR-deklarationen i sin helhet, dvs åtagandena i både den ursprungliga deklarationen och 2022 års tillägg.

SKR, som anslöt sig till CEMR-deklarationen 2006 innan den förelåg i svensk översättning, behöver inte ställa sig bakom artiklarna 1-30 igen. När översättningen av den uppdaterade deklarationen till svenska är klar och publicerad på CEMR:s webbplats, kommer befintliga svenska under-tecknare att bjudas in att ansluta sig också till de nio nya artiklarna, medan kommuner och regioner som ännu inte har undertecknat deklarationen bjuds in att ställa sig bakom den uppdaterade CEMR-deklarationen i sin helhet.

I inbjudan som skickas ut till samtliga kommuner och regioner bifogas även information om SKR:s Modellkoncept för jämställdhetsintegrering som ett stöd i arbetet med att förverkliga åtagandena i CEMR-deklarationen, det vill säga integrera jämställdhet i styrning, ledning och verksamheter.

Nyöversättning av CEMR-deklarationen

I de diskussioner som fördes i samband med översynen av CEMR-deklarationen 2021-2022, såg representanter för flera länder även behov av att se över översättningarna till sina respektive språk. Detta gällde också den svenska översättningen från 2009. I några fall handlade bristerna om att översättningen inte helt återspeglade ursprungstexten innehållsmässigt, i andra om att gängse svenska ord och termer inte hade använts och det därför kunde vara svårt att veta vad som avsågs. Den översättning som CEMR/SKR nu har genomfört med anledning av uppdateringen, omfattar därför deklarationen i sin helhet.

Den uppdaterade CEMR-deklarationen fanns snabbt tillgänglig på engelska och franska och översättning inleddes sedan 2023 till svenska och andra språk. CEMR:s kansli anlätade för detta ändamål en översättningsbyrå, men SKR:s kansli har aktivt bistått CEMR för att se till att nyöversättningen av deklarationen ligger i linje med etablerat svenskt språkbruk, utan att ge avkall på ursprungstextens innebörd.

Bilaga

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen), antagen 2006 och uppdaterad 2022, i svenska översättning redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Regioner

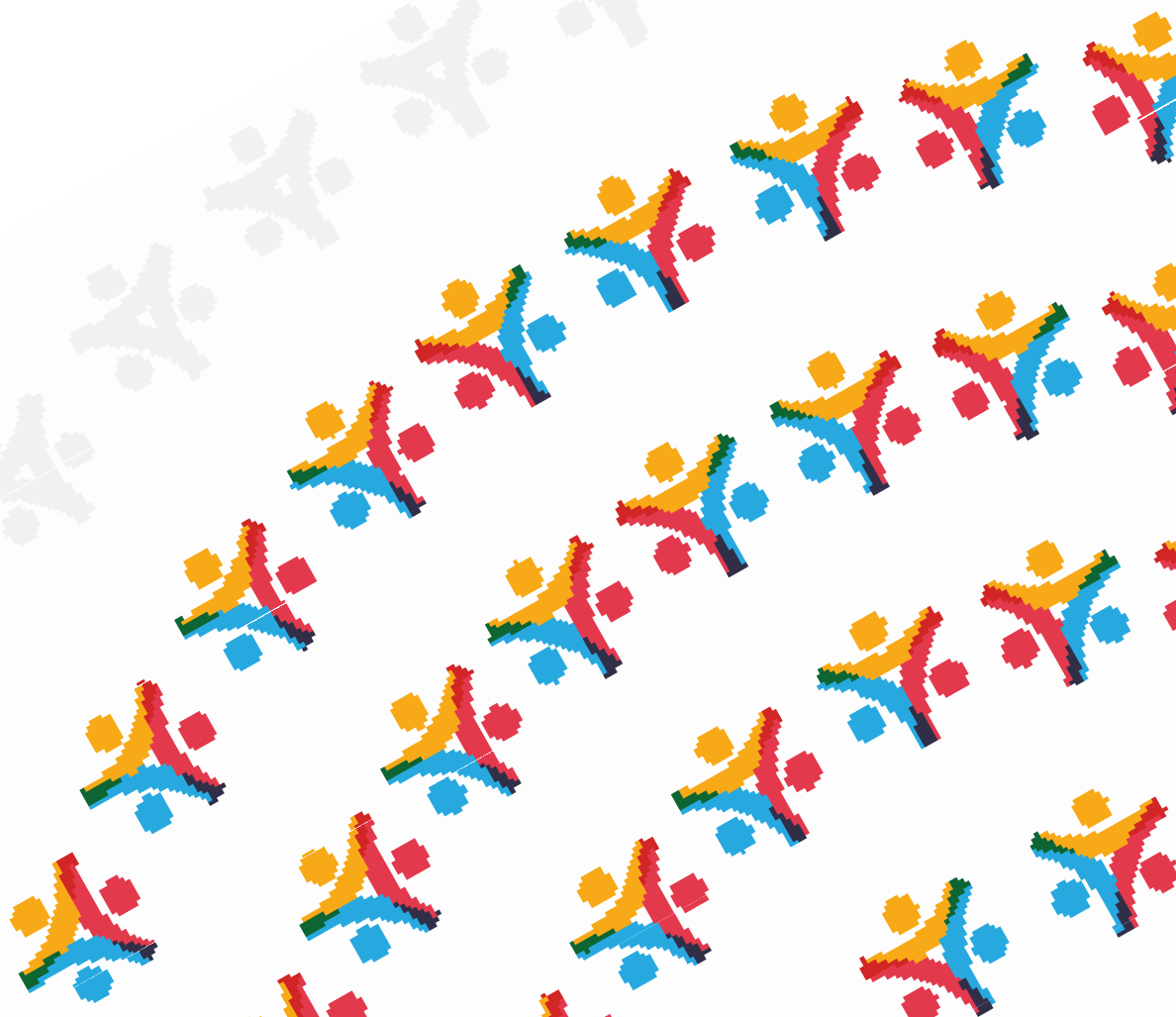
Anders Henriksson
Ordförande

European Charter for Equality

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

Council of European Municipalities and Regions (CEMR)

Antagen av CEMR:s Policy Committee 2006
Uppdaterad av CEMR:s Policy Committee 2022

© 2022 – CCRE CEMR
Kontakt: charter@ccre-cemr.org

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklARATION som uttrycker europeiska kommuners och regioners åtagande att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare

INLEDNING

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå riktar sig till Europas kommuner och regioner som bjuds in att underteckna deklarationen och därigenom offentligt ta ställning för principen om jämställdhet¹ och inom sina verksamhetsområden genomföra de åtaganden som anges i deklarationen.

För att inleda arbetet med att genomföra dessa åtaganden, förbinder sig varje undertecknare att upprätta en handlingsplan för jämställdhet som anger vilka prioriteringar, åtgärder och resurser som avsätts för genomförandet.

Vidare förbinder sig varje undertecknare att samarbeta med alla institutioner och organisationer inom sin kommun eller region i syfte att främja att verklig jämställdhet uppnås i praktiken.

Deklarationen har utarbetats som en del i ett projekt som genomfördes av de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions (CEMR)* 2005–2006, tillsammans med dess medlemmar och samarbetspartner (se Medverkande). Projektet fick stöd av Europeiska kommissionen genom dess femte handlingsprogram för jämställdhet.

År 2011–2012 skapades, tack vare ett generöst stöd från Sveriges regering via Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), ett onlineobservatorium² som syftar till att hjälpa undertecknare att fullgöra sina åtaganden genom att tillhandahålla information, vägledning och goda exempel inom de sakområden som deklarationen omfattar.

År 2014–2015 utvecklades och testades en uppsättning indikatorer avsedda som hjälp för att följa upp och utvärdera

genomförandet av deklarationen. Detta skedde inom ramen för ett pilotprojekt som stöddes av Europeiska kommissionen.

År 2021 tog CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) initiativet till att granska och vid behov uppdatera deklarationen. Kommitténs slutsats efter granskningen var att det fanns anledning att föreslå ändringar i deklarationen i syfte att:

- förbättra språket i deklarationen och göra ändringar av redaktionell karaktär
- tydliggöra och stärka det intersektionella perspektivet³ i hela deklarationen, men med ett bibehållet fokus på "alltid kön, aldrig bara kön" som vägledande princip
- göra några innehållsmässiga tillägg i form av nya artiklar i ett separat avsnitt, bland annat om behovet av en jämställdhetsdimension i krishantering och civil beredskap samt att tillämpa ett jämställdhetsperspektiv på den snabba internetutvecklingen och digitaliseringen.

Ett avsnitt med nya tillagda artiklar finns på sidan 28. Befintliga undertecknare av deklarationen bjuds in att ansluta sig till och ratificera dessa tillägg och ta med dessa nya åtaganden i sitt arbete med att genomföra CEMR-deklarationen för jämställdhet. Från och med 2023 åtar sig nya undertecknare självfallet att leva upp till både den ursprungliga deklarationen och 2022 års tillägg.

Dessa uppdateringar och tillägg 2022 har genomförts med stöd från Europeiska unionen genom programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden.

¹ I engelskan används uttryck som "gender equality" och "equality between women and men" för att beteckna jämlikhet mellan könen. Svenskan har dock ett särskilt ord, jämställdhet, som avser just jämlikhet mellan kvinnor och män och som därför används i denna översättning.

² www.charter-equality.eu

³ Intersektionalitet handlar om att varken gruppen kvinnor eller gruppen män är enhetliga och att olika diskrimineringsgrunder och maktordningar kan påverka och även förstärka varandra.

BAKGRUND

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet för alla och ett omistligt värde i en demokrati. För att det ska förverkligas är det inte bara nödvändigt att det rättsligt erkänns, utan också att det tillämpas effektivt på alla områden, såväl politiska och ekonomiska som sociala och kulturella.

Trots talrika exempel på formellt erkännande och uppnådda framsteg, existerar jämställdhet ännu inte i verkligheten. Kvinnor och män har i praktiken inte samma rättigheter. Sociala, politiska, ekonomiska och kulturella ojämlikheter mellan könen lever kvar, till exempel i form av löneskillnader och politisk underrepresentation.

Dessa ojämlikheter beror på sociala konstruktioner rotade i en mängd stereotypa föreställningar om kön som reproduceras inom familjen, skolan, kulturlivet, medierna, arbetslivet och samhällsorganisationen. Det finns många områden där det är möjligt att agera genom att anta nya förhållningssätt och genomföra strukturella förändringar.

Jämställdhet och Europeiska unionens styrning

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en av Europeiska unionens och Europeiska ekonomiska samarbetsområdets grundprinciper. Detta kan spåras tillbaka till 1957 då principen om lika lön för lika arbete skrevs in i Romfördraget.

Genom sin närhet till befolkningens vardagsliv, utgör kommuner och regioner de politiska nivåer som har bäst förutsättningar att motverka att ojämställdhet reproduceras och sprids och att främja ett verkligt jämställt samhälle. Genom

sina befogenheter och samarbeten med alla typer av aktörer på lokal nivå, kan de vidta konkreta åtgärder för att främja jämställdhet.

Utöver detta är subsidiaritetsprincipen⁴ särskilt viktig för förverkligandet av kvinnors och mäns rätt till jämställdhet. Denna princip gäller på alla politiska nivåer: den europeiska, den nationella, den regionala och den lokala. Oaktat skillnader i ansvarsområden mellan Europas kommuner och regioner, kan och bör alla spela en konstruktiv roll för att främja jämställdhet i praktiken på sätt som påverkar invånarnas vardagsliv positivt.

Nära kopplad till subsidiaritetsprincipen är principen om kommunal och regional självstyrelse. Europarådets konvention om kommunal självstyrelse från 1985, som har undertecknats och ratificerats av det stora flertalet europeiska stater, betonar ”kommunernas rätt och möjlighet att inom lagens gränser reglera och sköta en väsentlig del av de offentliga angelägenheterna på eget ansvar och i den lokala befolkningens intresse”. Att genomföra och främja rätten till jämställdhet måste ses som en väsentlig aspekt av begreppet kommunal självstyrelse.

Den lokala och regionala demokratin måste utgöra utgångspunkt för lämpliga avvägningar vid beslut om grundläggande, konkreta aspekter av människors vardagsliv såsom boende, säkerhet, kollektivtrafik, arbetsliv och hälsa.

Genom att säkerställa att kvinnor fullt ut deltar i utvecklingen och genomförandet av den lokala och regionala politiken, garanteras även att deras livserfarenheter, kunskaper och kreativitet tillvaratas istället för att slösas bort.

⁴ Detta är, i enlighet med artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen, principen enligt vilken EU inte agerar (utom på områden som faller inom dess exklusiva behörighet) såvida inte detta är mer effektivt än åtgärder på nationell, regional och lokal nivå.

Om vi ska uppnå ett samhälle som bygger på jämställdhet, är det nödvändigt att kommuner och regioner fullt ut integrerar jämställdhetsperspektivet i sin politik, sin organisation och sitt agerande. Verklig jämställdhet är också nyckeln till ekonomisk och social utveckling – inte bara på europeisk eller nationell nivå, utan också i våra kommuner och regioner – i såväl dagens värld som morgondagens.

CEMR och jämställdhet på kommunal/ regional nivå

CEMR och dess jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*)⁵ har aktivt arbetat för jämställdhet på kommunal och regional nivå sedan 1980-talet. Ett av de konkreta verktyg för europeiska kommuner och regioner som arbetet resulterat i är "Den jämställda staden" (*The Town for Equality*) som CEMR lanserade 2005. Genom att lyfta fram goda exempel från olika europeiska städer och kommuner, introducerades i "Den jämställda staden" en första metod för

jämställdhetsintegrering på lokal och regional nivå. Denna deklaration – uppdaterad 2022 – bygger på detta arbete.

Den första CEMR-studien om kvinnorepresentation på lokal nivå publicerades 1998. Den kompletterades i en andra upplaga 2008, och uppdaterades och utvidgades sedan till en granskning av alla nivåer av beslutsfattande i 40 europeiska länder 2019. Även om andelen kvinnliga politiker och ledare har ökat under årens lopp, har varje efterföljande studie också visat på ett angeläget behov av att fortsätta förespråka jämn könsfördelning vad gäller politiskt deltagande, representation och inflytande.

Kommunernas och regionernas betydelse för att främja jämställdhet slogs fast i det internationella kommunförbundet IULA:s⁶ världsdeklaration om kvinnor i kommunerna (*IULA Worldwide Declaration on Women in Local Government*), som antogs 1998. Den nya världsorganisationen *United Cities and Local Governments* (UCLG) fortsätter att ha jämställdhet mellan kvinnor och män som ett av sina prioriterade mål.

⁵ Hette tidigare CEMR:s kommitté med folkvalda kvinnor från kommuner och regioner (*CEMR Committee of women elected representatives of local and regional authorities*).

⁶ Organisationerna *International Union of Local Authorities* och *United Towns Organisation* upplöstes efter en sammanslagning i början av 2000-talet, som gav upphov till den nya organisationen *United Cities and Local Governments*.

FÖRKORTNINGAR

FÖRKORTNINGAR

CEMR: *Council of European Municipalities and Regions* (de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation)

EU: Europeiska unionen

IT: Informations- och kommunikationsteknik

INGRESS

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions* (CEMR), i egenskap av representant för kommuner och regioner i Europa och i samarbete med sina medlemmar och samarbetsparter:

Erinrar om att grundläggande fri- och rättigheter, liksom främjandet av jämställdhet och icke-diskriminering, utgör ett fundament i den Europeiska gemenskapen och unionen och att EU-lagstiftningen har lagt grunden för de framsteg som gjorts i Europa på detta område,

Beaktar de internationella och europeiska rättsliga ramverken för mänskliga rättigheter, jämställdhet samt icke-diskriminering, i synnerhet:

- FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna (1948)
- FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (1979)
- FN:s Pekingdeklaration med handlingsplan (1995)
- EU:s rådsrekommendation om en balanserad fördelning mellan kvinnor och män i beslutsprocessen (1996)
- IULA:s världsdeklaration om kvinnor i kommunal och regional förvaltning (1998)
- resolutionerna som antogs vid FN:s generalförsamlings 23:e extra session år 2000 (Peking +5)
- FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet (2000)
- Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet
- Europeiska unionens stadga om de grundläggande

rättigheterna (2000)

- Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen – antogs 2011)
- FN:s mål för hållbar utveckling, i synnerhet mål 5 (2015)
- Europeiska pelaren för sociala rättigheter (antogs 2017)
- Generation Jämställdhets "Global Acceleration Plan" (2021)

Betonar Europarådets viktiga bidrag till främjandet av mänskliga rättigheter, jämställdhet och kommunalt självstyre,

Betänker att en förutsättning för att uppnå jämställdhet är att det finns en vilja att vidta åtgärder ur tre sammanlänkade aspekter, nämligen: att avskaffa direkt ojämställdhet, att avskaffa indirekt ojämställdhet och att utveckla jämställda och demokratiska politiska, rättsliga och sociala strukturer,

Beklagar den alltjämt rådande skillnaden mellan jämställdhet *de jure* och jämställdhet i praktiken,

Framhåller att kommuner och regioner i Europa spelar och bör spela en avgörande roll för sina medborgare och invånare när det gäller att garantera den grundläggande rätten till jämställdhet – utan diskriminering – för alla kvinnor och män, inom alla områden som kommuner och regioner ansvarar för,

Anser att ett jämlikt deltagande, representation och inflytande för kvinnor och män i beslutsprocesser och i ledande befattningar är nödvändigt för demokrati, ekonomisk utveckling och hållbar utveckling,

har utarbetat denna europeiska deklaration för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå och välkomnar härmed Europas kommuner och regioner att underteckna den och genomföra dess åtaganden.

DEL I

Principer

DEL I

Principer

Undertecknarna av denna deklaration om jämställdhet på lokal och regional nivå förklarar följande grundläggande principer vara drivkrafter för att vidta åtgärder:

1. Jämställdhet är en grundläggande rättighet

Kommuner och regioner ska förverkliga denna rättighet inom alla sina ansvarsområden. Detta omfattar även skyldigheten att avskaffa alla former av diskriminering, såväl direkta som indirekta.

2. För att åstadkomma jämställdhet mellan kvinnor och män måste flera multipla och intersektionella former av diskriminering och missgynnande bekämpas

För att uppnå jämställdhet måste jämställdhetsarbetet på ett samlat, systemiskt och strukturellt sätt ta hänsyn till och beakta hur jämställdhet och kön samspekar med andra faktorer såsom ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.⁷

3. En jämn fördelning av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle

För att målet om jämställdhet ska förverkligas krävs att kommuner och regioner vidtar alla lämpliga åtgärder och använder anpassade strategier för att främja en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer i beslutsprocessen.

4. Att avskaffa stereotypa föreställningar om kön är avgörande för att uppnå jämställdhet

Kommuner och regioner måste främja och arbeta för att avskaffa sådana stereotyper och hinder som utgör orsaker till kvinnors ojämlika ställning och villkor och som bidragit till en ojämlik värdering av kvinnors och mäns bidrag till samhället i politiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hänseende.

5. Att integrera ett jämställdhetsperspektiv i all kommunal och regional verksamhet är nödvändigt för att skynda på utvecklingen mot jämställdhet

Jämställdhet måste beaktas vid utformningen av politik, metoder och åtgärder som påverkar människors vardag – till exempel genom att genomföra jämställdhetsanalyser⁸,

⁷ Artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

⁸ **Jämställdhetsanalys (gender assessment):** "Politiskt verktyg för att granska ett visst politiskt förslag för att upptäcka och bedöma dess olika inverkan eller effekter på kvinnor och män så att ojämställdhet kan åtgärdas innan förslaget godkänns." (Källa: Europarådet [2011]. Konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet och dess motivering. Europarådets fördragsserie nr 210.)

"jämsällldhetsrevisioner"⁹, "jämsällldhetsintegrering"¹⁰ och "jämsällldhetsbudgetering"¹¹. I detta sammanhang bör erfarenheterna hos olika grupper av kvinnor på lokal och regional nivå, inklusive deras levnads- och arbetsvillkor, analyseras och beaktas.

6. Lämpligt utformade och tillräckligt finansierade handlingsplaner och insatsprogram är viktiga verktyg för att främja jämsällldhet

Kommuner och regioner ska upprätta handlingsplaner och insatsprogram för jämsällldhet och tillföra tillräckliga ekonomiska och mänskliga resurser för att genomföra dem.

Sammantaget utgör dessa principer grunden för artiklarna i del III nedan.

9 **Jämsällldhetsrevision (gender audit):** "Bedömning av i vilken utsträckning jämsällldhet på ett effektivt sätt har institutionaliserats i policys, program, organisatoriska strukturer och förehavanden, inbegripet beslutsprocesser, och i tillhörande budgetar." (Källa: Europarådet – Generaldirektoratet för mänskliga rättigheter och rättsliga frågor [2009]. *Gender Budgeting: Practical Implementation*. Handbok utarbetad av Sheila Quinn.)

10 **Jämsällldhetsintegrering (gender mainstreaming):** "Att integrera ett jämsällldhetsperspektiv innebär en process där man bedömer följderna för kvinnor och män av planerade åtgärder, inklusive lagstiftning, policys eller program, på alla nivåer och alla områden. Det handlar om en strategi för att göra såväl kvinnors som mäns specifika behov och erfarenheter till en viktig dimension i utformningen, genomförandet och uppföljningen av strategier och program på alla politiska, ekonomiska och samhällseliga områden, så att åtgärdena gagnar kvinnor och män lika mycket och ojämlikheten inte blir bestående. Det yttersta målet är att uppnå jämsällldhet mellan kvinnor och män." (Källa: Europeiska jämsällldhetsinstitutets ordlista och synonymordbok för jämsällldhet)

11 **Jämsällldhetsbudgetering (gender budgeting):** "En könsrelaterad budgetanalys i vilken ett jämsällldhetsperspektiv integreras på alla nivåer i budgetprocessen och intäkts- och utgiftsstrukturen anpassas i syfte att främja jämsällldhet." (Källa: Europarådet, 2009)

DEL II

Genomförande av deklARATIONEN och dess åtaganden

DEL II**Genomförande av deklARATIONEN och dess åtaganden**

Undertecknaren förbinder sig härmed att genomföra artiklarna i denna deklARATION genom att vidta följande åtgärder:

- (1) Varje undertecknare av denna deklARATION ska, inom en rimlig tidsram från dagen för undertecknandet (som inte ska överskrida två år), utarbeta och anta en handlingsplan för jämställdhet och därefter genomföra den.
- (2) Handlingsplanen ska innehålla en beskrivning av undertecknarens mål och prioriteringar, de åtgärder som ska vidtas och de resurser som ska avsättas för att förverkliga deklARATIONEN och dess åtaganden. Planen ska också innehålla förslag till tidsramar för genomförandet. Om en undertecknare redan har en handlingsplan för jämställdhet, ska planen ses över för att säkerställa att den omfattar de relevanta frågor som tas upp i denna deklARATION, inklusive dem i artiklarna 31–39 som tillkom 2022.
- (3) Varje undertecknare ska samråda brett med relevanta intressenter innan handlingsplanen för jämställdhet antas och ska sedan ge bred spridning åt planen när den har antagits. Undertecknaren ska också regelbundet offentliggöra lägesrapporter om hur genomförandet fortskrider.
- (4) Varje undertecknare ska vid behov revidera sin handlingsplan för jämställdhet och upprätta en ny plan för varje efterföljande period.
- (5) Varje undertecknare förbinder sig i princip att bidra till övervakningen av hur deklARATIONENS genomförande fortskrider genom att dels samarbeta inom ramen för ett utvärderingssystem som använder de indikatorer som utvecklats i detta syfte¹², dels främja ömsesidigt lärande bland kommuner och regioner runt om i Europa vad gäller effektiva metoder för att uppnå ökad jämställdhet inom sina områden. Undertecknarna ska för detta ändamål göra sina handlingsplaner för jämställdhet och annat relevant offentligt material tillgängliga.
- (6) Varje undertecknare ska informera CEMR om att deklARATIONEN har undertecknats, med uppgift om tidpunkt, samt ange en kontaktpunkt för framtida samarbete rörande deklARATIONEN och dess genomförande.

¹² <https://bit.ly/IndicatorToolEN>

DEL III

Demokratiskt ansvar

Artikel 1 – Politiskt åtagande

- (1) Undertecknaren erkänner att jämställdhet mellan kvinnor och män är en nödvändig förutsättning för demokrati och att ett demokratiskt samhälle inte har råd att avvara den mångfald av färdigheter, kunskaper, erfarenheter och kreativitet som kvinnor har. Därför ska undertecknaren se till att kvinnor med olika bakgrund och ålder deltar, är representerade och medverkar på alla nivåer i den politiska och offentliga beslutsprocessen.
- (2) Undertecknaren, såsom demokratiskt valt organ med ansvar för att främja invånarnas och kommunens/regionens välfärd, åtar sig därför att främja och verka för det praktiska genomförandet av denna rättighet inom alla sina verksamhetsområden – utifrån att det är en integrerad del av rollen som demokratisk ledare på lokal och regional nivå, utförare och beställare av tjänster, ansvarig för planering och styrning och som arbetsgivare.

Politisk roll

Artikel 2 – Politisk representation

- (1) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att rösta, att kandidera i allmänna val och att inneha förtroendeuppdrag.
- (2) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att medverka vid utformningen och genomförandet av politiska åtgärder, inneha offentliga uppdrag och utöva alla offentliga funktioner på alla politiska nivåer.
- (3) Undertecknaren erkänner principen om en jämn könsfördelning i alla folkvalda och offentliga beslutande organ.
- (4) Undertecknaren åtar sig att vidta alla rimliga åtgärder för att upprätthålla ovannämnda rättigheter och principer, inklusive att:
 - uppmuntra kvinnor att registrera sig i röstlängden, utöva sin rösträtt och kandidera till offentliga uppdrag
 - uppmuntra politiska partier och grupper att anta och genomföra principen om en jämn fördelning av kvinnor och män
 - i detta syfte uppmuntra politiska partier och grupper att vidta alla lagliga åtgärder, inklusive att där det är lämpligt införa kvotering, för att öka antalet kvinnor som utses till kandidater och har möjlighet att bli valda
 - självreglera sina rutiner och uppförandekoder för att säkerställa att potentiella kandidater och förtroendevalda inte avskräcks av oönskade beteenden och språkbruk eller av trakasserier

DEL III

Politisk roll

- vidta åtgärder för att göra det möjligt för förtroendevalda att förena privatliv, yrkesliv och offentliga uppdrag, till exempel genom att se till att tidsscheman, arbetsformer och tillgången till anhängivård möjliggör för alla förtroendevalda att delta fullt ut.

- (5) Undertecknaren förbinder sig att främja och tillämpa principen om jämn könsfördelning i sina egna beslutande och rådgivande organ och i samband med utnämningar till befattningar i externa organ.

I arbetet med att skapa en jämn fördelning av kvinnor och män ska undertecknaren dock tillämpa ovanstående på ett sätt som inte är mindre gynnsamt för det underrepresenterade könet än den befintliga könsfördelningen.

- (6) Vidare åtar sig undertecknaren att se till att ingen offentlig eller politisk befattning, oavsett om den besätts genom utnämning eller val, vare sig i princip eller i praktiken, är förbehållen eller anses vara vikt åt det ena könet på grund av stereotypa uppfattningar.

Artikel 3 – Deltagande i politik och samhällsliv

- (1) Undertecknaren instämmer i att medborgarnas rätt att delta i offentliga angelägenheter är en grundläggande demokratisk princip och att kvinnor och män har rätt att delta på lika villkor i sin kommuns/regions styrning och offentliga liv.

- (2) Vad gäller olika tillgängliga former för allmänhetens deltagande i lokala samhällsfrågor, såsom rådgivande kommittéer, stadsdelsråd, e-deltagande eller offentliga samråd i planärenden, förbinder sig undertecknaren att se till att dessa i praktiken ger kvinnor och män möjlighet att delta på lika villkor.

I de fall då de befintliga formerna för deltagande inte medger att kvinnor och män kan delta på lika villkor, åtar sig undertecknaren att utveckla och pröva nya metoder.

- (3) Undertecknaren förbinder sig att främja ett aktivt deltagande av kvinnor och män från alla delar av lokalsamhället, särskilt från minoritetsgrupper som annars kanske skulle stå utanför, i kommunens/regionens politik och samhällsliv.

Artikel 4 – Offentligt åtagande för jämställdhet

(1) Undertecknaren ska, som demokratiskt vald ledare och representant för kommunen/regionen och dess invånare, ta formell ställning för principen om jämställdhet på lokal och regional nivå och ska i det sammanhanget:

- tillkännage att denna deklaration har undertecknats efter att ha debatterats och antagits av kommunens/regionens högsta beslutande organ
- lova att fullgöra sina åtaganden enligt denna deklaration och regelbundet offentliggöra rapporter om hur genomförandet av handlingsplanen för jämställdhet fortskrider, om lämpligt med hjälp av deklarationens verktygslåda med indikatorer som utvecklats i detta syfte
- lova att undertecknaren och dess folkvalda representanter ska iaktta och upprätthålla höga krav på uppförande beträffande jämställdhet.

(2) Undertecknaren ska använda sitt demokratiska mandat för att uppmuntra andra politiska och offentliga institutioner, liksom privata organisationer och civilsamhället, att vidta åtgärder som säkerställer rätten till jämställdhet i praktiken.

Artikel 5 – Arbeta med samarbetsparter för att främja jämställdhet

(1) Undertecknaren förbinder sig att samarbeta med alla sina samarbetsparter – såväl organisationer inom den offentliga och privata sektorn, särskilt arbetsmarknadsparter, som civilsamhällesorganisationer, inklusive kvinnoorganisationer, och andra politiska nivåer – för att främja ökad jämställdhet på alla områden inom kommunen/regionen.

(2) Undertecknaren ska, när det gäller utveckling och översyn av kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och andra viktiga frågor som rör jämställdhet, samråda med sina samarbetsorganisationer, inklusive arbetsmarknadens parter.

DEL III

Politisk roll

Artikel 6 – Bekämpa stereotyper

- (1) Undertecknaren förbinder sig att bekämpa och i möjligaste mån förhindra fördomar, beteenden och användningen av språkbruk och bilder som har sin grund i föreställningar om att det ena eller andra könet är överlägset eller underlägset eller i stereotypa könsroller.
- (2) I detta syfte ska undertecknaren se till att den egna interna och externa kommunikationen till fullo överensstämmer med detta åtagande och att den främjar positiva exempel och bilder av kvinnor och män.
- (3) Undertecknaren ska också, genom utbildning och på andra sätt, stödja sin personal i att identifiera och motverka omedvetna fördomar, könsstereotypa attityder och beteenden. Även uppförandekoder ska tas fram i detta avseende.
- (4) Undertecknaren ska genomföra aktiviteter och kampanjer för att öka medvetenheten om den menliga inverkan som stereotypa könsnormer kan ha på förverkligandet av jämställdhet.

Artikel 7 – God förvaltning och samråd

- (1) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns rätt att få sina ärenden hanterade lika, opartiskt, rättvist och inom skälig tid, inbegripet
 - rätten att bli hörd innan enskilt beslut som kan gå dem emot fattas
 - myndighetens skyldighet att motivera sina beslut
 - rätten att ta del av relevant information om frågor som berör dem.
- (2) Undertecknaren instämmer i att kvaliteten i besluten inom alla kommunens/regionens ansvarsområden sannolikt förbättras om alla berörda parter ges tillfälle att på ett tidigt stadium delta i samråd och att det är väsentligt att kvinnor och män har såväl lika tillgång till relevant information som lika möjligheter att respondera.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att vidta följande åtgärder om så är påkallat:
 - se till att alla system för att tillhandahålla information beaktar behoven hos olika grupper av kvinnor och män, inklusive varierande tillgång till informations- och kommunikationsteknik
 - i samband med samråd se till att de som annars skulle ha sämst förutsättningar att framföra sina synpunkter kan delta på lika villkor i samrådsprocessen, inklusive genom att vidta tillåtna aktiva åtgärder för att uppnå detta
 - genomföra särskilda samråd för kvinnor där så är lämpligt.

Allmänt ramverk för jämställdhet

Artikel 8 – Allmänt åtagande

- (1) Undertecknaren ska inom alla sina ansvarsområden erkänna, respektera och främja de rättigheter och principer som rör jämställdhet mellan kvinnor och män i all deras mångfald och bekämpa könsdiskriminering och hinder för jämställdhet.
- (2) Åtagandena enligt denna deklaration är tillämpliga endast i den utsträckning som de helt eller delvis faller inom ramen för undertecknarens lagliga befogenheter.

Artikel 9 – Jämställdhetsanalyser

- (1) Undertecknaren förbinder sig att inom vart och ett av sina ansvarsområden låta göra jämställdhetsanalyser i enlighet med denna artikel.
- (2) I detta syfte förbinder sig undertecknaren att i enlighet med de egna prioriteringarna, resurserna och tidsramarna upprätta ett program för genomförandet av dessa jämställdhetsanalyser, som ska införlivas med eller beaktas i handlingsplanen för jämställdhet.
- (3) Jämställdhetsanalyserna ska, där det är tillämpligt, omfatta följande steg:
 - en översyn av gällande policys, rutiner, praxis, mönster och omfattning vad gäller användning i syfte att bedöma om dessa uppvisar tecken på diskriminering eller orättvisa, om de grundar sig på könsstereotyper och om de i tillräcklig utsträckning beaktar behoven hos olika grupper av kvinnor och män
 - en översyn av tilldelningen av resurser, såväl finansiella som andra, för ovannämnda ändamål
 - identifiera prioriterade områden och, där så behövs, mål för att ta itu med de frågor som synliggjorts vid översynen och åstadkomma märkbara förbättringar i tillhandahållandet av tjänster
 - på ett tidigt stadium göra en konsekvensanalys av alla viktigare förslag till nya eller ändrade policys, rutiner och fördelning av resurser för att bedöma deras potentiella konsekvenser för kvinnor och män, och ta beslut i ljuset av denna analys

DEL III

Allmänt ramverk för jämställdhet

- ta hänsyn till behoven och intressena hos dem som är utsatta för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande.

Artikel 10 – Multipel och intersektionell diskriminering och missgynnande

- (1) Undertecknaren är medveten om att diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller annan övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning är förbjuden.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att många kvinnor och män trots detta förbud utsätts för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande, inklusive socioekonomiskt missgynnande, vilket har en direkt inverkan på deras möjligheter att utöva övriga rättigheter som tas upp i denna deklaration.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta alla skäligen åtgärder, inom ramen för sin behörighet, för att bekämpa följderna av multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande, nämligen att:
 - se till att multipel och intersektionell diskriminering och missgynnande uppmärksammas i kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och jämställdhetsanalyser
 - se till att frågor som har sin grund i multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande beaktas när åtgärder vidtas med anledning av andra artiklar i denna deklaration
 - genomföra informationskampanjer för att bekämpa stereotyper och främja likabehandling av kvinnor och män som kan vara utsatta för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande
 - vidta särskilda åtgärder för att tillgodose migrerade kvinnors och mäns särskilda behov.

Rollen som arbetsgivare

Artikel 11 – Jämställdhet på arbetsplatsen

- (1) I sin roll som arbetsgivare erkänner undertecknaren rätten till jämställdhet när det gäller alla anställningsförhållanden, inklusive arbetsorganisation och arbetsförhållanden.
- (2) Undertecknaren erkänner rätten att förena yrkesarbete med samhälls- och privatliv och rätten till värdighet och säkerhet på arbetsplatsen.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta alla skäliga åtgärder, inklusive aktiva åtgärder inom ramen för sina lagliga befogenheter, till stöd för ovannämnda rättigheter.
- (4) Möjliga åtgärder som avses i punkt 3 omfattar följande:
 - (a) Översyn av relevanta policys och rutiner som gäller för anställning inom organisationen och att inom en rimlig tidsperiod utveckla och genomföra arbetsgivardelen i organisationens handlingsplan för jämställdhet i syfte att åtgärda brister i jämställdheten med avseende på bland annat:
 - lika lön, inklusive lika lön för likvärdigt arbete
 - bestämmelser för översyn av löner, löneförmåner, lönesystem och pensioner
 - åtgärder för att säkerställa ett rättvist, tydligt och öppet system för befordran och karriärutveckling
 - åtgärder för att säkerställa en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer och särskilt uppmärksamma eventuella obalanser på högre chefsnivåer
 - (b) Rutiner för samråd med de anställda och deras fackföreningar som säkerställer en jämn fördelning av kvinnor och män i varje samråds- eller förhandlingsorgan.
 - (c) Tydligt ställningstagande mot alla former av övergrepp, sexuella trakasserier eller våld på arbetsplatsen – inklusive online vid distansarbete – genom att entydigt klargöra att ett sådant beteende är oacceptabelt, liksom att öka medvetenheten, stödja dem som utsatts samt införa och tillämpa klara och tydliga policys
 - (d) Sträva efter att ha medarbetare som på alla nivåer i organisationen speglar den sociala, ekonomiska och kulturella mångfalden bland kommunens/regionens invånare
 - (e) Stödja möjligheten att förena yrkesarbete, samhälls- och privatliv genom att:
 - införa policys som, när så är möjligt, medger anpassning av de anställdas arbetstider och stöd till anställda med omsorgsansvar
 - uppmuntra män att nyttja sin rätt till ledighet för vård av anhöriga, inklusive föräldraledighet.

DEL III

Offentlig upphandling av varor och tjänster

Offentlig upphandling av varor och tjänster

Artikel 12 – Offentlig upphandling av varor och tjänster

- (1) Undertecknaren är medveten om sitt ansvar att strategiskt främja jämställdhet när den fullgör sina uppgifter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling av varor och tjänster, inklusive kontrakt avseende varuleveranser, tillhandahållande av tjänster eller byggentreprenader.
- (2) Undertecknaren är medveten om att detta ansvar är särskilt viktigt när tillhandahållandet av en betydelsefull tjänst till allmänheten, som undertecknaren enligt lag är ansvarig för, läggs ut på entreprenad till en annan juridisk person. I sådana fall ska undertecknaren se till att entreprenören som tilldelas kontraktet (oavsett ägandeform) accepterar samma ansvar att säkerställa eller främja jämställdhet som undertecknaren skulle ha haft om kommunen/regionen själv hade tillhandahållit tjänsten.
- (3) Undertecknaren förbinder sig också, där så anses lämpligt, att genomföra följande åtgärder:
 - (a) innan kommunen/regionen ingår viktigare avtal, beakta konsekvenserna för jämställdheten och de framtida möjligheterna att främja jämställdhet i enlighet med gällande rätt
 - (b) se till att de jämställdhetsmål som uppställts för det blivande avtalet skrivs in i avtalets specifikationer
 - (c) se till att det kommande avtalets villkor även beaktar och avspeglar dessa mål
 - (d) använda de befogenheter som ges i EU:s lagstiftning om offentlig upphandling¹³ att ställa krav på social hänsyn som villkor för fullgörande av avtalet
 - (e) se till att de medarbetare eller rådgivare som har ansvar för offentlig upphandling och tilldelning av kontrakt får all relevant information, bland annat genom utbildning om jämställd offentlig upphandling och om jämställdhetsdimensionen i deras arbete
 - (f) se till att huvudavtalets villkor omfattar krav på underleverantörer att uppfylla alla tillämpliga skyldigheter att främja jämställdhet.

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG

Rollen som tillhandahållare av tjänster

Artikel 13 – Utbildning och livslångt lärande

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt till utbildning och erkänner också allas rätt att ha tillgång till yrkesutbildning och vidareutbildning. Undertecknaren är medveten om den avgörande roll som formell och informell utbildning spelar i livets olika skeden för att åstadkomma jämlika möjligheter, förmedla nödvändiga kunskaper och färdigheter för både livet och arbetslivet och öppna för nya möjligheter till karriär- och yrkesutveckling.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att inom sina ansvarsområden säkra eller främja lika tillgång till utbildning, yrkesutbildning och vidareutbildning för olika grupper av kvinnor och män i alla åldrar.
- (3) Undertecknaren är medveten om nödvändigheten av att avskaffa stereotypa uppfattningar om kvinnors och mäns roller i alla former av utbildning. För att åstadkomma det, åtar sig undertecknaren att, på lämpligt sätt och inom ramen för sin befogenhet och ansvar, genomföra eller främja följande åtgärder:
 - översyn av läromedel, läroplaner för skolan och andra utbildningsprogram och undervisningsmetoder för att försäkra sig om att de motverkar könsstereotypa attityder och beteenden
 - genomföra särskilda insatser för att uppmuntra icke-traditionella karriärval
 - i undervisningen i samhällsorienterande ämnen ta med moment som betonar vikten av att kvinnor och män deltar i den demokratiska processen på lika villkor.
- (4) Undertecknaren är medveten om att personalen i skolan och andra utbildningsinrättningar utgör tidiga och påverkande förebilder för barn och ungdomar. Undertecknaren förbinder sig därför att främja en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer i skolans ledning och förvaltning.

DEL III

Rollen som tillhandahållare av tjänster

Artikel 14 – Hälsa

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt till god fysisk och psykisk hälsa och slår fast att tillgång till hälso- och sjukvård, medicinsk behandling och förebyggande hälsovård av hög kvalitet för kvinnor och män i all deras mångfald är en förutsättning för förverkligandet av denna rättighet.
- (2) Undertecknaren är medveten om att hälso- och sjukvården, i sin strävan att säkerställa lika möjligheter för kvinnor och män till en god hälsa, inte kan förbise deras olika behov. Undertecknaren är också medveten om att dessa skillnader inte endast beror på biologiska skillnader, utan också på skillnader i levnads- och arbetsförhållanden och på könsstereotypa uppfattningar och antaganden.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta skäligen åtgärder, inom ramen för sina befogenheter och ansvarsområden, för att främja och säkerställa bästa möjliga hälsa för alla invånare. För detta syfte åtar sig undertecknaren att på lämpligt sätt genomföra eller verka för följande åtgärder:
 - tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i planeringen, finansieringen och tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster
 - se till att det i samband med hälsofrämjande aktiviteter, inklusive sådana som handlar om sunda matvanor och betydelsen av motion, tas hänsyn till att kvinnors och mäns behov och attityder kan vara olika
 - se till att hälso- och sjukvårdspersonalen, inklusive de som arbetar med hälsofrämjande, är medvetna om hur kön kan påverka hälso- och sjukvården och förstår att kvinnor och män kan uppleva denna vård på olika sätt
 - se till att kvinnor och män har tillgång till evidensbaserad och vetenskapligt grundad hälsoinformation.

Artikel 15 – Social omsorg och sociala tjänster

- (1) Undertecknaren instämmer i att alla har rätt till grundläggande socialt stöd och omsorg och vid behov möjlighet till sociala insatser.
- (2) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha olika behov som kan bero på skillnader i deras sociala och ekonomiska förhållanden – och andra faktorer – liksom erfarenheter av intersektionell diskriminering och ojämlikhet. För att säkerställa att kvinnor och män har lika tillgång till social omsorg och socialtjänst kommer undertecknaren därför att vidta alla skäligen åtgärder för att
 - tillämpa ett intersektionellt jämställdhetsperspektiv i planering (inklusive datainsamling), finansiering och tillhandahållande av social omsorg och sociala insatser
 - se till att de som arbetar med social omsorg och sociala insatser är medvetna om och förstår hur kön kan påverka dessa insatser och tar hänsyn till de olika erfarenheter som kvinnor och män kan ha av dessa.

Artikel 16 – Barnomsorg

- (1) Undertecknaren är medveten om den avgörande roll som tillgång till barnomsorg av hög kvalitet och till en rimlig kostnad, för alla föräldrar och vårdnadshavare oavsett deras ekonomiska situation, spelar för att främja verklig jämställdhet mellan kvinnor och män och göra det möjligt för dem att förena arbete med privat och offentligt liv. Undertecknaren sätter också stort värde på det bidrag som sådan barnomsorg ger till det ekonomiska och sociala livet, den lokala samhällsväven och samhället i stort.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att prioritera tillhandahållandet och främjandet av sådan barnomsorg, antingen direkt eller genom andra utförare. Undertecknaren åtar sig också att stimulera andra att tillhandahålla sådan barnomsorg, inklusive att uppmuntra lokala arbetsgivare att tillhandahålla eller stödja barnomsorg.
- (3) Undertecknaren är också medveten om att barnens uppväxt och fostran kräver att ansvaret delas mellan kvinnor och män och samhället som helhet och åtar sig att utmana den könsstereotypa uppfattningen att omvårdnad av barn huvudsakligen är en uppgift eller ansvar för kvinnor.

Artikel 17 – Omvårdnad av andra anhöriga

- (1) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha ansvar för omvårdnad av andra anhöriga än barn och att sådana skyldigheter kan påverka deras möjligheter att delta fullt ut i det ekonomiska och sociala livet.
- (2) Undertecknaren är dessutom medveten om att det i oproportionerlig grad faller på kvinnor att ta detta omvårdnadsansvar, vilket därför utgör ett hinder för jämställdhet.
- (3) Undertecknaren åtar sig att motverka denna ojämställdhet genom att, alltefter omständigheterna, vidta följande åtgärder:
 - prioritera tillhandahållandet och främjandet av tillgänglig anhörigvård av hög kvalitet och till en rimlig kostnad, antingen direkt eller genom andra utförare
 - ge stöd till och främja möjligheterna för dem som upplever social isolering till följd av sitt vård- och omsorgsansvar
 - genomföra informationskampanjer för att motverka den stereotypa uppfattningen att omvårdnad av anhöriga i första hand är ett ansvar för kvinnor.

DEL III

Rollen som tillhandahållare av tjänster

Artikel 18 – Social inkludering

- (1) Undertecknaren är medveten om att alla har rätt till skydd mot fattigdom och social utslagning och att kvinnor dessutom i allmänhet löper större risk än män att drabbas av social utslagning på grund av ojämlik tillgång till resurser, varor, tjänster och möjligheter.
- (2) Undertecknaren åtar sig därför att inom ramen för en samordnad strategi vidta åtgärder inom alla sina verksamheter och i samarbete med arbetsmarknadens parter för att:
 - främja faktisk tillgång till arbete, boende, kompetensutveckling, utbildning, kultur, informations- och kommunikationsteknik (IT), sociala insatser och hälso- och sjukvård för alla som drabbats eller riskerar att drabbas av social utslagning eller fattigdom, på såväl landsbygden som i städerna
 - erkänna socialt utsatta kvinnors särskilda behov och situation, med särskild uppmärksamhet på intersektionella aspekter
 - främja integrationen av migranter, såväl kvinnor som män, med beaktande av deras särskilda behov.

Artikel 19 – Bostäder

- (1) Undertecknaren erkänner rätten till bostad och slår fast att tillgång till en bostad av god kvalitet är ett av människans mest grundläggande behov och avgörande för individens och familjens hälsa och välfärd.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har specifika och olika behov vad gäller boende som måste beaktas fullt ut, inklusive följande omständigheter:
 - (a) kvinnor har i regel svårare att få tillgång till inkomster och resurser än män och behöver därför bostäder som bättre motsvarar vad de har råd med
 - (b) i de flesta hushåll med barn och en ensamstående förälder är det kvinnor som är ensam familjeförsörjare, vilket innebär att de har större behov av subventionerat boende eller bostadsbidrag
 - (c) utsatta män är ofta överrepresenterade bland hemlösa personer.
- (3) Undertecknaren åtar sig därför att, i lämplig utsträckning:
 - (a) säkerställa eller verka för allas tillgång till en bra bostad av tillräcklig storlek och standard (inklusive energieffektivitet) i en lämplig livsmiljö med tillgång till grundläggande samhällsservice

- (b) vidta åtgärder för att förebygga hemlöshet och i synnerhet att erbjuda stöd till hemlösa personer utifrån deras behov, utsatthet och principen om icke-diskriminering
- (c) inom ramen för kommunens/regionens befogenheter, medverka till att göra bostadspriserna överkomliga för människor med små resurser.
- (4) Undertecknaren åtar sig också att säkerställa eller verka för kvinnors och mäns lika rätt att hyra, äga eller på annat sätt inneha sin bostad och att i detta syfte använda sina befogenheter och inflytande för att se till att kvinnor har lika tillgång som män till bostadslån och andra former av ekonomiskt stöd och krediter för att skaffa bostad.

Artikel 20 – Kultur, idrott och fritid

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt att delta i kulturlivet och njuta av konsten.
- (2) Undertecknaren erkänner också idrottens bidrag till samhällslivet och till förverkligandet av rätten till hälsa enligt artikel 14. Undertecknaren erkänner också att olika grupper av kvinnor och män har rätt till lika tillgång till kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter och anläggningar.
- (3) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha olika erfarenheter och intressen när det gäller kultur, idrott och fritid och att dessa kan bero på könsbaserade stereotyper, attityder, normer och beteenden och förbinder sig därför att vidta eller främja motåtgärder inklusive, där så är lämpligt:
- se till att idrotts-, kultur- och fritidsanläggningar och verksamheter tillhandahålls och är tillgängliga på samma villkor för kvinnor och män, flickor och pojkar
 - uppmuntra kvinnor och män, flickor och pojkar att delta på lika villkor i alla typer av idrotts- och kulturaktiviteter, även sådana som traditionellt betraktas som övervägande "kvinnliga" eller "manliga"
 - uppmuntra konstnärer och kultur- och idrottsföreningar att främja kultur- och idrottsaktiviteter som utmanar stereotypa könsroller
 - uppmuntra folkbiblioteken att utmana stereotypa könsroller i såväl sitt utbud av böcker, kataloger och andra material som i sin marknadsföringsverksamhet.

DEL III

Rollen som tillhandahållare av tjänster

Artikel 21 – Säkerhet och trygghet

- (1) Undertecknaren erkänner alla kvinnors och mäns rätt till personlig säkerhet och rörelsefrihet och är medveten om att dessa rättigheter inte kan utövas fritt eller på lika villkor om kvinnor eller män är – eller uppfattar sig vara – utsatta för fara eller otrygga, vare sig i den privata eller den offentliga sfären.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män, delvis på grund av olika förpliktelser eller livsstilar, ofta drabbas olika av bristande trygghet och säkerhet, något som behöver åtgärdas.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att:
 - (a) tillämpa ett könsperspektiv vid analyser av statistik över omfattning och mönster för brottslighet (inklusive allvarliga brott mot individen) som påverkar kvinnors och mäns trygghet och säkerhet, liksom mäta nivån och karaktären vad gäller rädsla för brott eller andra orsaker till otrygghet
 - (b) utarbeta och genomföra strategier, policys och insatser som ökar kvinnors och mäns trygghet och säkerhet i praktiken, såsom förbättringar i utformningen av den lokala fysiska miljön (till exempel trafikhallplatser, bilparkeringar, gatubelysning) eller utveckling av polisbevakningen och liknande tjänster och att därigenom försöka minska kvinnors och mäns olika men delade upplevelser av bristande trygghet och säkerhet.

Artikel 22 – Könsrelaterat våld

- (a) Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld framför allt drabbar kvinnor och flickor, är ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och utgör en kränkning av människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.
- (b) Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld är ett uttryck för förövarens uppfattning om det ena könets överlägsenhet över det andra, inom ramen för en samhällelig kontext med ojämlika maktförhållanden, rotade i mångåriga sociala konstruktioner.
- (c) Undertecknaren förbinder sig därför att, inom ramen för sina befogenheter, införa och stärka policys och insatser som kan bekämpa könsrelaterat våld genom att
 - inrätta eller stödja särskilda stödstrukturer för våldsutsatta
 - informera allmänheten, på de lokalt vanligast förekommande språken, om den hjälp som finns att få på området
 - se till att personalen har den utbildning som krävs för att identifiera och stödja våldsutsatta
 - se till att det finns en effektiv samordning mellan berörda myndigheter, såsom polisen, hälso- och sjukvården och myndigheter ansvariga för boendefrågor
 - främja informationskampanjer och utbildningsprogram riktade till potentiella och verkliga brottsoffer och/eller förövare.

Artikel 23 – Människohandel

- (1) Undertecknaren är medveten om att brottet människohandel, som framför allt drabbar flickor och kvinnor, utgör ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och en kränkning av människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att införa och stärka policy och insatser för att förebygga människohandel, inklusive att där det är lämpligt genomföra:
 - informations- och medvetandehöjande kampanjer
 - utbildningsprogram för personal som har till uppgift att identifiera och stödja offer för människohandel
 - åtgärder för att motverka efterfrågan
 - lämpliga åtgärder för att stödja offren, inklusive tillgång till hälso- och sjukvård, fullgott och tryggt boende samt språkhjälp.

Planering och hållbar utveckling

Artikel 24 – Hållbar utveckling

- (1) Undertecknaren är medveten om att planeringen och utarbetandet av strategier för kommunens/regionens framtid till fullo måste hålla sig till principen om hållbar utveckling, det vill säga en väl avvägd integrering av ekonomiska, sociala, miljömässiga och kulturella aspekter, och framför allt behovet av att främja jämställdhet.
- (2) Undertecknaren förbinder sig därför att beakta principen om jämställdhet som en grundläggande dimension i all planering och utveckling av strategier för en hållbar utveckling av kommunen/regionen.

DEL III

Planering och hållbar utveckling

Artikel 25 – Stadsplanering och lokal planering

- (1) Undertecknaren är medveten om den betydelse som dess policys avseende fysisk planering, transportsystem, ekonomisk utveckling och markanvändning har för att skapa förutsättningar att förbättra jämställdheten på lokal och regional nivå.
- (2) När sådana policys och planer utformas, beslutas och genomförs, förbinder sig undertecknaren att försäkra sig om att:
 - behovet av att verka för jämställdhet i praktiken i alla delar av det lokala samhällslivet beaktas fullt ut
 - särskilda behov hos olika grupper av kvinnor och män – identifierade genom relevant och nyligen insamlad lokal data, inklusive undertecknarens egna jämställdhetsanalyser – genomgående beaktas vad gäller samsättning, tillgång till service och kulturliv, utbildning och familjeansvar
 - genomtänkta planer av hög kvalitet antas som beaktar särskilda behov hos olika grupper av kvinnor och män.

Artikel 26 – Rörlighet och transporter

- (1) Undertecknaren instämmer i att rörlighet och möjlighet att förflytta sig, liksom trygghet och säkerhet i kollektivtrafiken, är grundläggande förutsättningar för att kvinnor och män ska kunna utöva många av sina rättigheter, uppgifter och aktiviteter, inklusive tillgång till arbete, utbildning, kultur och grundläggande service. Undertecknaren är också medveten om att en kommuns eller regions hållbarhet och framgång i hög grad är beroende av utvecklingen av en effektiv, hållbar infrastruktur för transporter och kollektivtrafik av hög kvalitet.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har olika resbehov och att det finns skillnader i vardagliga resmönster och transportslag till följd av olika faktorer såsom inkomst, omsorgsansvar eller arbetstider och att det följaktligen är kvinnor som ofta gör flera delresor med olika syften inom samma huvudresa och därmed utgör majoriteten av kollektivtrafikresenärerna.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att
 - (a) beakta aktuella transportbehov och resvanor hos olika grupper av kvinnor och män, med hänsyn tagen till om de bor i städer eller på landsbygden
 - (b) att se till att den kollektivtrafik som invånarna har tillgång till bidrar till att tillgodose kvinnors och mäns såväl särskilda som gemensamma behov och bidrar till att förverkliga jämställdhet i kommunen/regionen.

- (4) Undertecknaren förbinder sig vidare att stödja en successiv förbättring av kollektivtrafiken i kommunen/regionen, inklusive anslutningar mellan olika transportslag, för att tillgodose kvinnors och mäns både särskilda och gemensamma behov av en tillförlitlig, säker och tillgänglig kollektivtrafik till en rimlig kostnad och samtidigt bidra till hållbar utveckling.

Artikel 27 – Ekonomisk utveckling

- (1) Undertecknaren är medveten om att en balanserad och hållbar ekonomisk utveckling är nyckeln till framgång för en kommun/region och att verksamhet och service på detta område kan ha stor betydelse för att främja jämställdhet.
- (2) Undertecknaren är medveten om behovet av att öka omfattningen och kvaliteten i kvinnors sysselsättning och instämmer i att risken för fattigdom till följd av långtidsarbetslöshet eller obetalt arbete är särskilt hög för kvinnor.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att, inom ramen för sina befogenheter och verksamhet med anknytning till ekonomisk utveckling, till fullo beakta behov och intressen hos olika grupper av kvinnor och män och överväga möjligheter att öka jämställdheten, liksom att vidta lämpliga åtgärder i detta syfte. Sådana åtgärder kan utgöras av att:
- stödja kvinnor som företagare
 - säkerställa att ekonomiskt och andra typer av stöd som ges till företag främjar jämställdhet
 - uppmuntra kvinnor som gör praktik att skaffa sig färdigheter och kvalifikationer för yrken som traditionellt har ansetts som "manliga" och vice versa
 - uppmuntra arbetsgivare att rekrytera kvinnor som lärlingar och praktikanter genom att se bortom könsstereotypa föreställningar vid bedömning av färdigheter, kvalifikationer och befattningar som traditionellt har ansetts som "manliga" och vice versa.

DEL III

Planering och hållbar utveckling/Rollen som ansvarig för tillsyn och reglering

Artikel 28 – Miljö

- (1) Undertecknaren är medveten om sitt ansvar för att åstadkomma en hög skyddsnivå och förbättring av miljökvaliteten i kommunen/regionen, framför allt genom policys avseende avfall, buller, luftkvalitet, biologisk mångfald och klimatförändringarnas effekter. Vidare erkänner undertecknaren kvinnors och mäns lika rätt att dra nytta av kommunens/regionens service och policys på miljöområdet.
- (2) Undertecknaren är medveten om att kvinnors och mäns livsstilar i många fall skiljer sig åt och att kvinnors och mäns användning av lokal service och allmänna eller öppna platser kan se olika ut, vilket leder till att de drabbas av olika miljöproblem.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att, vid utformningen av policys och service på miljöområdet, fullt ut ta samma hänsyn till såväl kvinnors som mäns specifika behov och livsstilar, liksom till principen om solidaritet mellan generationerna.

Rollen som ansvarig för tillsyn och reglering

Artikel 29 – Kommunen/regionen som tillsynsmyndighet och reglerande instans

- (1) Vid utförandet av sina uppgifter och funktioner som tillsynsmyndighet och reglerande instans för sådana verksamhetsområden som faller inom kommunen/regionens befogenheter, erkänner undertecknaren den viktiga roll som en effektiv tillsyn och konsumentskydd spelar för att tillförsäkra invånarna säkerhet och välbefinnande och att kvinnor och män kan påverkas olika av de regleringar som görs.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att i utarbetandet av föreskrifter beakta de specifika behov, intressen och förutsättningar som olika grupper av kvinnor och män har.

Vänortssamarbete och internationellt samarbete

Artikel 30 – Jämställdhet inom decentraliserat samarbete

- (1) Undertecknaren instämmer i värdet av kommunalt samarbete, vänortssamarbete och decentraliserat samarbete såsom det bedrivs av europeiska och internationella kommuner och regioner i arbetet för hållbar utveckling, genom att föra medborgarna närmare varandra och främja ömsesidigt lärande och förståelse över nationsgränser.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att i sitt vänortssamarbete och decentraliserade samarbete:
- involvera kvinnor och män med olika bakgrund i dessa aktiviteter på lika villkor
 - använda sitt vänortssamarbete och sina europeiska och internationella partnerskap som en plattform för erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande i frågor som rör jämställdhet
 - integrera ett jämställdhetsperspektiv i sitt decentraliserade samarbete.

TILLÄGG AV NYA ARTIKLAR

Förord

TILLÄGG AV NYA ARTIKLAR

Förord

Under de femton år som har gått sedan deklarationen först publicerades, har stora skiften skett i hur vi interagerar, styr, förflyttar oss, arbetar och tillbringar vår fritid. Vi blir alltmer medvetna om hur skör vår planet är och de snabbt ökande och otaliga utmaningar som ansvarsfullt måste hanteras på alla politiska nivåer, av institutioner och civilsamhället – utmaningar som inte kan bemästras på ett hållbart sätt utan att hänsyn tas till jämställdheten och hur den påverkas.

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå är resultatet av många års erfarenhet, sakkunskap och förhandling. Då tanken är att deklarationen ska vara ett stabilt och varaktigt dokument, vill CEMR och dess medlemsorganisationer genom dessa nya artiklar erbjuda europeiska kommuner och regioner ytterligare vägledning vid tillämpningen av den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå för att åstadkomma ökad jämställdhet för sin befolkning.

De senaste årens kriser, såsom covid-19-pandemin och kriget i Ukraina, pekar på behovet av en välfungerande civil beredskap och krishantering med ett integrerat jämställdhetsperspektiv. Vi ser i allt högre grad att framstegen inom IT och digitalisering inte är könsneutrala. Det är viktigt att vara medveten om hur kvinnors och mäns identiteter, behov och prioriteringar integreras i nya verktyg och processer om dessa ska öka jämställdheten och inte vidmakthålla fördomar och ojämlikhet som har bestått i våra samhällen i hundratals år.

För att skapa ett samhälle byggt på jämställdhet, är det avgörande att kommuner och regioner fullt ut förstår vad jämställdhet innebär i det dagliga arbetet och vidtar åtgärder för att utmana ojämställdhet och diskriminerande normer

och praktiker, inte bara i sina riktlinjer och processer utan också i sina organisationer. Vidare är det avgörande att pojkar och män engageras i denna process både som förändringsaktörer och som gynnade av jämställdhetsarbetet.

Deklarationen är, inbegripet de nya artiklarna, avsedd att omfatta alla människor som drabbas av konsekvenserna av de traditionella könsnormer som strukturerar våra samhällen och formar våra uppfattningar. Våra samhällen består av människor med olika och vitt skilda identiteter. Deklarationen är ett uttryck för kommuners och regioners önskan att arbeta mot det gemensamma målet att uppnå jämställdhet i samhället, vilket är av betydelse för och berör alla invånare.

De nya artiklarna i den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå har utarbetats av de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions* (CEMR) och dess medlemsorganisationer i samarbete med CEMR:s expertgrupp i jämställdhetsfrågor och CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*). De antogs formellt av CEMR:s Policy Committee den 6 december 2022, vilket därmed utgör datum för deras ikraftträdande.

Nuvarande undertecknare av deklarationen inbjuds att ansluta sig till och ratificera de nya artiklarna och införliva dessa nya åtaganden i arbetet med att genomföra den europeiska deklarationen för jämställdhet. Från och med 2023 förbinder sig nya undertecknare både till den ursprungliga deklarationen och till 2022 års tillägg.

Kommunernas och regionernas förutsättningar varierar utifrån deras nationella förhållanden och deras vitt skilda

befogenheter och ansvarsområden. Undertecknare kan därför, utifrån tillgänglig kapacitet och resurser, fastställa prioriterade områden i varje handlingsplan.

Nya artiklar

De nya artiklarna fokuserar på teman och utmaningar som antingen inte fanns för femton år sedan eller som har utvecklats väsentligt och idag har stor påverkan på jämställdheten.

De nya artiklarna som läggs till i deklarationen omfattar **nio övergripande sakområden** som kommuner och regioner måste beakta i sitt jämställdhetsarbete:

1. För det första är det avgörande att alla ömsesidigt stödjande grundpelare i **hållbar utveckling** omfattas: social jämlikhet, ekonomisk tillväxt och miljöskydd.
2. Trots de nya möjligheter till lärande, kontakter mellan människor och deltagande i aktiviteter som online-världen erbjuder, medför den särskilda utmaningar för flickor och kvinnor – i synnerhet i form av trakasserier och **cybervåld**.
3. Våld och övergrepp riktade mot **kvinnor som är förtroendevalda, offentliga personer och personal** innebär ett stort hot mot det demokratiska samhällsstyret.
4. **Intersektionalitet** är ett begrepp och en ansats som kommuner och regioner kan använda för att öka delaktigheten, särskilt för flickor och kvinnor som utsätts för multipel och intersektionell diskriminering.
5. Modern digital teknik har möjliggjort större **flexibilitet i arbetslivet** för många yrkesgrupper. Många människor, men långt ifrån alla, kan nu arbeta hemifrån i större utsträckning, vilket medför såväl möjligheter som risker för jämställdheten.
6. **Digital delaktighet** för alla flickor och kvinnor är väsentlig för att samhället ska utvecklas i en riktning som skapar en bättre framtid för alla. Framstegen inom IT och digitalisering har dock inte varit könsneutrala. Det är därför avgörande att utveckla och använda nya verktyg och processer som främjar, inte underminerar, jämställdheten.
7. Flickor och kvinnor kan bara leva, leda och utvecklas fritt och jämlikt när deras **rättigheter till sexuell och reproduktiv hälsa** upprätthålls.
8. **Klimatförändringarna** är en förstärkande faktor som ökar sociala, politiska och ekonomiska spänningar och i oproportionerlig utsträckning påverkar flickor och kvinnor.
9. Jämställdhet och aktiv delaktighet för flickor och kvinnor kan inte läggas åt sidan i tider av kris, utan måste ses som en effektiv del i en framgångsrik **civil beredskap och krishantering**.

TILLÄGG AV NYA ARTIKLAR

Nya artiklar

Artikel 31 – Hållbar utveckling för en hållbar framtid

- (1) Undertecknaren instämmer i att jämställdhet är en drivkraft för hållbar utveckling i alla dess sammanlänkade dimensioner, från att utrota fattigdom och hunger och främja välbefinnande och inkluderande tillväxt till att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen och skydda planeten och dess naturresurser.
- (2) Undertecknaren instämmer vidare i att målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling och hållbarhetsagendan för tiden efter 2030 är globala, medan genomförandet är lokalt. Alla 17 hållbarhetsmål innehåller målsättningar som direkt rör kommuners och regioners ansvarsområden, där jämställdhet genomgående är invävt och utgör en förutsättning för att förverkliga målen. Undertecknaren bedömer att denna deklarations åtaganden särskilt stämmer överens med mål 5.

Artikel 32 – Cybervåld

- (1) Undertecknaren är medveten om att könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former. Cybervåld kan bestå av olika typer av trakasserier, hot, kränkningar av integriteten, sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande, liksom kränkningar som bygger på fördomar eller hatbrott mot sociala grupper, folkgrupper eller enskilda personer. Undertecknaren bekräftar att sådana handlingar drabbar kvinnor och flickor i störst utsträckning.
- (2) För att motverka detta våld förbinder sig undertecknaren, inom ramen för sitt ansvar, att:
 - i egenskap av arbetsgivare vidta åtgärder som förbjuder alla former av övergrepp, trakasserier och våld på arbetsplatsen, inklusive våld som utövas av tredje part och cybervåld
 - vara uppmärksam på att förebygga och sätta stopp för alla typer av trakasserier och våld som uppstår inom kommunens/regionens verksamhet, särskilt i skolan
 - utbilda barn och ungdomar, liksom ge råd till deras föräldrar, om cybervåld, dess könsbaserade aspekter samt hur det kan motverkas och stoppas
 - engagera pojkar och män som förändringsaktörer och gynnade av ökad jämställdhet samt motverka radikaliseringsrisker i onlinegrupper som uppmuntrar kvinnohat.

Artikel 33 – Våld mot förtroendevalda kvinnor och personal

- (1) Undertecknaren är instämmer i att onlinehot, fysiska hot och våld mot kvinnor som kandiderar i allmänna val, är förtroendevalda eller innehar andra offentliga befattningar ofta är könsrelaterade och kan hindra kvinnors deltagande i samhällslivet och politiken och därigenom underminera demokratin.
- (2) Undertecknaren är medveten om vikten av att ha en trygg plats för politiskt engagemang. För detta syfte förbinder sig undertecknaren att, inom ramen för kommunens/regionens ansvar, utarbeta processer och stödstrukturer som vägleder och ger stöd till kvinnor som förtroendevalda och anställda att hantera hatpropaganda.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att motverka, minska och dämpa våld och trakasserier från tredje part som kommunens/regionens förtroendevalda och anställda kan utsättas för i sin tjänsteutövning och som i synnerhet drabbar kvinnor.

Artikel 34 – Intersektionalitet och mångfald

- (1) Undertecknaren är medveten om att människors identiteter och livserfarenheter inte bara kan adderas, utan korsar varandra och är komplexa.
- (2) Undertecknaren instämmer i behovet av att nå ut till flickor och kvinnor som riskerar att utsättas för multipel och intersektionell diskriminering och inkludera deras röster och erfarenheter vid utveckling, genomförande och uppföljning av policys och program som påverkar dem. Undertecknaren kan i detta syfte införa åtgärder för att:
 - beakta flickors och kvinnors specifika behov skyddade av EU:s lagstiftning¹⁴ och främja deras integritet och delaktighet genom att vidta alla skäligen åtgärder, inklusive aktiva åtgärder, inom ramen för kommunens/regionens rättsliga befogenheter
 - uppmuntra att stereotypa könsroller utmanas i utbildningsinsatser och lyfta fram många olika förebilder med skilda bakgrunder, även i folkbibliotekens bokkataloger och andra material liksom i deras marknadsföring.

¹⁴ Artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna: "kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning"

TILLÄGG AV NYA ARTIKLAR

Nya artiklar

Artikel 35 – Flexibla arbetsplatser

- (1) Undertecknaren instämmer i de möjligheter som flexibla arbetsplatser, inklusive distansarbete, kan erbjuda både kvinnor och män vad gäller att underlätta att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv. Undertecknaren är även medveten om de risker och nackdelar som nya arbetssätt kan medföra för kvinnor, däribland försämrad psykisk hälsa, minskade inkomster eller sysselsättning liksom en ökad omsorgsburden och obetalt hushållsarbete som ofta i oproportionerlig utsträckning faller på kvinnor.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att främja flexibla arbetsplatser inom kommunens/regionens verksamheter i syfte att underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv.
- (3) Undertecknaren förbinder sig, i egenskap av arbetsgivare, att vara uppmärksam på risken att distansarbete ökar mängden obetalt omsorgsarbete för kvinnor.

Artikel 36 – Digitalisering och digital delaktighet

- (1) Undertecknaren instämmer i att nya digitala kommunikationsverktyg har ändrat hur medborgare, myndigheter, privata företag, civilsamhället och andra organisationer kommunicerar, sprider och samlar information. Den digitala tekniken erbjuder stora möjligheter att utveckla och förbättra den kommunala och regionala servicen.
- (2) Undertecknaren instämmer i den viktiga roll som digitalt lärande kan ha för att öka jämställdheten mellan flickor, pojkar, kvinnor och män i utbildning, särskilt för att nå dem som ligger efter i sin skolgång. Vidare är undertecknaren medveten om att kvinnor kan påverkas negativt av de könsskillnader som finns vad gäller tillgång till och användning av online- och digitalteknik, liksom i teknisk utveckling och styrning. Kommunen/regionen förbinder sig därför att stödja kvinnors och flickors tillgång till digitalt lärande genom att främja jämställd digital undervisning och utbildning samt genom att stödja flickors och kvinnors deltagande i naturvetenskaplig, teknisk och matematisk utbildning och utveckling av deras digitala färdigheter.

Artikel 37 – Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

- (1) Kommuner och regioner spelar en viktig roll för att främja och trygga invånarnas sexuella och reproduktiva hälsa. Undertecknaren förbinder sig att i detta syfte, i lämplig form och inom ramen för kommunens/regionens befogenheter och ansvarsområden, vidta eller främja följande åtgärder:
 - (a) främja och uppmuntra program som riktar sig till flickor, pojkar, kvinnor och män i all deras mångfald som erbjuder en bred sexualundervisning, där frågor såsom sociala normer och stigman och diskriminering som omger menstruation tas upp, i syfte att skapa en större förståelse liksom ökat skydd och främjande av flickors och kvinnors hälsa, välbefinnande och värdighet.
 - (b) beakta behoven hos kvinnor och flickor som tillhör utsatta grupper och säkerställa att de har lika tillgång till hälso- och sjukvård, vilket utgör en integrerad del av deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.
- (2) Undertecknaren instämmer i att jämlik hälsa innefattar rätten till reproduktiv och sexuell hälsa, och är medveten om orsakerna till och konsekvenserna av att de kränks.
- (3) Undertecknaren erkänner kvinnors rätt att ha kontroll och bestämma fritt över det som rör deras sexualitet, inbegripet familjeplanering, preventivmedel, säkra och lagliga aborter samt mödra- och förlossningsvård.

Artikel 38 – Klimatförändringar och rätten till en hälsosam miljö

- (1) Global uppvärmning, minskad biologisk mångfald och föroreningar utgör alla allvarliga hot mot åtnjutandet av grundläggande mänskliga rättigheter, inklusive rätten till liv, hälsa och familj. Undertecknaren erkänner rätten till en hälsosam miljö som en grundläggande mänsklig rättighet, där kvinnors och flickors behov måste beaktas.
- (2) Undertecknaren bekräftar att kommuner och regioner har en avgörande roll i att bekämpa miljö- och klimatmässiga utmaningar, särskilt i urbana områden, med utgångspunkt i principer om mänskliga rättigheter och jämställdhet. Undertecknaren åtar sig därför att
 - öka medvetenheten om behovet av att integrera åtgärder mot klimatförändringar i det lokala beslutsfattandet och anta hållbara utvecklingsmodeller som beaktar jämställdhet
 - inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner, med målet att uppnå en jämn könsfördelning i deltagandet i policyutvecklingens alla faser och processer.

TILLÄGG AV NYA ARTIKLAR

Nya artiklar

Artikel 39 – Krishantering och civil beredskap

- (1) Undertecknaren instämmer i att kriser och deras orsaker är mångbottnade och sammanlänkade och ofta påverkar kvinnor och män olika.
- (2) Undertecknaren instämmer i att kommuner och regioner i krissituationer kan spela en nyckelroll för att identifiera lokala prioriteringar liksom behoven hos olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.
- (3) Undertecknaren förstår behovet av att säkerställa fullgod representation och medverkan av kvinnor i hanteringen av kriser och i uppbyggnaden av civil beredskap, med sikte på att utforma och genomföra jämställdhetsintegrerade åtgärder och återhämtningsstrategier och samtidigt bygga motståndskraft inför framtida kriser och chocker.
- (4) Undertecknaren förbinder sig att inom både beredskapsplanering och krishantering:
 - stärka kvinnors deltagande i politik, offentliga institutioner och ledande positioner för att säkerställa en jämställd krisberedskap och krishantering
 - stödja det lokala civilsamhället, som spelar en nyckelroll vad gäller att synliggöra jämställdhetsperspektivet i kriser, och att övervaka och stödja tillhållandet av social trygghet och service
 - förstärka insamlingen av köns- och åldersuppdelad data, statistik och resultat som underbygger analyser av hur könen kan påverkas olika, i syfte att effektivt motverka könsrelaterade konsekvenser av nödsituationer och för att förbättra krishanteringen.
- (5) Undertecknaren förbinder sig att vidta särskilda åtgärder för att skydda kvinnor och flickor mot könsbaserat våld, särskilt våldtäkt och andra former av sexuella övergrepp, vid väpnade konflikter.

MEDVERKANDE

Uppdateringen 2022 av den befintliga deklarationen utfördes under ledning av Silvia Baraldi, ordförande för CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) 2021–2022, med bidrag från:

- Medlemmar i CEMR:s expertgrupp för jämställdhetsfrågor
- Medlemmar i CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*)
- CEMR:s sekretariat: Jaimie Just, Oriane Loquet, Marlène Siméon, Beatrice Tommasi, Pierre Vander Auwera
- Manusgranskare: Penny Yim-Barbieri
- Grafisk design: Paf! Design
- Översättning: Eurideas, PoliLingua, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Den ursprungliga deklarationstexten från 2006 skrevs av Sandra Ceciari och Jeremy Smith, med stöd och synpunkter från CEMR:s medlemsorganisationer och samarbetsparter:

- Kommunförbundet i Bulgarien (NAMRB)
- Kommunförbundet i Cypern (UCM)
- Förbundet för städer och kommuner i Tjeckien (SMO CR)
- Finlands kommunförbund
- Franska sektionen av CEMR (AFCCRE)

- Tyska sektionen av CEMR (RGRE)
- Centralförbundet för Greklands kommuner (KEDE)
- Kommunförbundet i Ungern (TÖOSZ)
- Italienska sektionen av CEMR (AICCRE)
- Förbundet för städer och kommuner i Luxemburg (SYVICOL)
- Polska stadsförbundet (ZMP)
- Spanska kommun- och provinsförbundet (FEMP)
- Baskiska kommunförbundet (EUDEL)
- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
- Wiens stad (Österrike)
- Staden Saint Jean de la Ruelle (Frankrike)
- Staden Frankfurt am Main (Tyskland)
- Cartagena stad (Spanien)
- Valencia stad (Spanien)
- *Maison du temps et de la mobilité*, kommunen Belfort-Montbéliard (Frankrike)
- Ständiga kommittén för lokala och regionala myndigheters partnerskap i Medelhavsområdet (*Standing Committee for the Euro-Mediterranean Partnership of the Local and Regional Authorities COPPEM*)

Om CEMR

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *The Council of European Municipalities and Regions* (CEMR) företräder fler kommuner och regioner i Europa än någon annan organisation. Medlemmarna utgörs av mer än 60 nationella kommun- och regionförbund från 40 europeiska länder. Tillsammans företräder dessa förbund ungefär 100 000 lokala och regionala myndigheter.

CEMR:s målsättningar är två: att påverka europeisk lagstiftning på uppdrag av kommuner och regioner och att tillhandahålla en plattform för utbyte mellan dess medlemsförbund och deras förtroendevalda och experter.

På den internationella arenan fungerar CEMR som europeisk sektion av *United Cities and Local Governments* (UCLG), den världsomspännande organisationen för kommuner och regioner.

www.cemr.eu

Om observatoriet

CEMR sjösatte 2012 *The Observatory of the European Charter for Equality* för att stödja undertecknarna i deras arbete med att genomföra CEMR-deklarationen och främja jämställdhet. Online-plattformen visar upp god praxis och exempel på framgångsrika lokala jämställdhetspolicys och underlättar ömsesidigt lärande bland undertecknarna. Den ger också vägledning till hur man utarbetar en handlingsplan för jämställdhet och innehåller en databas ("Atlas") med kontaktinformation och länkar till undertecknarnas handlingsplaner för jämställdhet.

Observatoriets arbete koordineras av CEMR:s kansli, i samarbete med CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) och en expertgrupp bestående av CEMR:s medlemsorganisationers nationella samordnare/kontaktpersoner.

www.charter-equality.eu

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklaration som uttrycker europeiska kommuners och regioners åtagande att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare

Jag, undertecknad, (undertecknarens namn)
som innehar ämbetet som
i (kommunens/regionens namn)

bekräftar genom min underskrift att ovan nämnda kommun/region formellt har beslutat att ansluta sig till den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, att genomföra dess åtaganden, och att jag är behörig att företräda kommunen/regionen i detta ärende.

Underskrift

Datum

Jag samtycker till att skicka en undertecknad och ifylld kopia av denna blankett till CEMR, skapare och förvaltare av deklarationen, på följande adress:

The Secretary General
Council of European Municipalities and Regions
Square de Meeûs,
B-1000 Brussels
Belgium
charter@ccre-cemr.org

BRYSEL

1, Square de Meeûs
B-1000 Bryssel
Belgien
tel. : + 32 2 511 74 77
charter@ccre-cemr.org

cemr.eu
charter-equality.eu

twitter.com/ccrecemr
twitter.com/cemr_equality

Åsikterna i denna publikation är författarnas egna och de bär ensamma ansvaret för innehållet. Europeiska kommissionen kan inte hållas ansvarig för någon användning som görs av informationen däri.

Tjänsteskrivelse

2024-02-22

Kommunfullmäktiges
jämställdhetsutskott

Diariennr: KS-2022/00325

Nämnders redovisningar och verksamhetsplaner ur jämställdhetsperspektiv

Förslag till beslut

Jämställdhetsutskottet har tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Bifogad sammanställning är en genomgång av samtliga nämnders verksamhetsplaner för 2024 med fokus på formuleringar kring jämställdhet och jämställdhetsmål i beskrivningen av grunduppdrag, nämndspecifika mål och strategier, nämndens aktiviteter i relation till program och inriktningsmål, jämställdhetsrelaterade tilläggsuppdrag, samt utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt.

För varje nämnd redovisas de skrivningar som finns i nämndens verksamhetsplan som relaterar till jämställdhet. När det gäller programmet för social hållbarhet redovisas de specifika insatser inom jämställdhet från nämndernas verksamheter som nämns. De skrivningar om jämställdhet som är direkt citerade från programmet finns inte med i sammanställningen.

Beslutsunderlag

Uppföljning nämnder VP 2024

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet
Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Beslutet ska skickas till

Ledningskoordinator

Förnamn, Efternamn
Befattning

Annika Dalén
Utvecklingsstrateg jämställdhet

Jämställdhetsmål i nämndernas verksamhetsplaner 2024

Detta dokument är en genomgång av samtliga nämnders verksamhetsplaner för 2024 med fokus på formuleringar kring jämställdhet och jämställdhetsmål i beskrivningen av grunduppdrag, nämndspecifika mål och strategier, nämndens aktiviteter i relation till program och inriktningsmål, jämställdhetsrelaterade tilläggsuppdrag, samt utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt.

Jämställdhetsmålet (inriktningsmål 3) är ett av två styrande inriktningsmål för programmet för social hållbarhet. Samtidigt är jämställdhet också en övergripande strategisk fråga för kommunen och jämställdhet ska genomsyra samtliga program, då jämställdhetsstrategin slår fast att alla verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete och att det är varje nämnds ansvar att bryta ner det övergripande målet kring jämställdhet till egna mål egna nämnden och genomföra samt följa upp detta.

För varje nämnd redovisas de skrivningar som finns i nämndens verksamhetsplan som relaterar till jämställdhet. När det gäller programmet för social hållbarhet redovisas de specifika insatser inom jämställdhet från nämndernas verksamheter som nämns. De skrivningar om jämställdhet som är direkt citerade från programmet finns inte med i sammanställningen.

- All text som redovisas i punktform är direkta citat från nämndernas verksamhetsplaner.

Kommunstyrelsen

Grunduppdrag

Jämställdhet nämns inte specifikt i beskrivningen av kommunstyrelsens grunduppdrag

Nämndspecifika strategier och fokus

Inom beskrivningen av prioriterade områden för kommunstyrelsens verksamheter finns samordning av arbete med inriktningsmålen med bland de uppdrag som ligger på Strategisk utveckling.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser från kommunstyrelsens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av programmen, inklusive programmet för social hållbarhet.

Personalpolitiska mål

Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.

- Under 2024 ska KS verksamheter fortsätta det systematiska arbetsmiljöarbetet och utgå från behov och förutsättningar för respektive arbetsplats, med avstamp från friskfaktorerna. Eventuella olikheter mellan kvinnors och mäns arbetsförhållanden ska synliggöras och hanteras utifrån dess förutsättningar.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Brand- och räddningsnämnden

Grunduppdrag

Jämställdhet nämns inte specifikt i beskrivningen av brand- och räddningsnämndens grunduppdrag.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser från brand- och räddningsnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av programmen, inklusive programmet för social hållbarhet.

Personalpolitiska mål

Inga specifika insatser från brand- och räddningsnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av de personalpolitiska målen.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Byggnadsnämnden

Grunduppdrag

Jämställdhet nämns inte specifikt i beskrivningen av byggnadsnämndens grunduppdrag.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser från byggnadsnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av programmen, inklusive programmet för social hållbarhet.

Personalpolitiska mål

Inga specifika insatser från byggnadsnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av de personalpolitiska målen.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Övrigt

Byggnadsnämnden hänvisar till Strategi för jämställdhetsarbete i avsnittet "Utgångspunkter", och lyfter där specifikt att samtliga verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete och att det är varje nämnds ansvar att se till att så sker.

- Jämställdhetsarbete kopplat till Strategi för jämställdhetsarbete:
 - Artiklar ur CEMR-deklarationen:
 - Bostäder (artikel 19) *En god samhällsplanering*
 - Planering och hållbar utveckling (artikel 24), *En god samhällsplanering*

Fritidsnämnden

Grunduppdrag

- Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser från fritidsnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av programmen, inklusive programmet för social hållbarhet.

Personalpolitiska mål

Inga specifika insatser från fritidsnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av de personalpolitiska målen.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Möjligheter:

- Ett rikt, jämlikt, jämställt föreningsliv med många ideellt engagerade medborgare.

Övrigt

I styrkorten ingår flera resultatmått med jämställdhet och könsuppdelad statistik.

För- och grundskolenämnden

Grunduppdrag

- Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Nämndspecifika strategier och fokus

- Ökad likvärdighet
 - Alla barn och elever, oavsett social och ekonomisk bakgrund, kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning, ska ges förutsättningar för att nå målen med utbildningen.
 - För att utjämna skillnader mellan barn och elever har nämnden beslutat om resursfördelningsmodeller som bidrar till likvärdiga förutsättningar skolornas arbete för att eleverna på skolan ska nå målen för utbildningen oavsett barnens och elevernas socioekonomiska bakgrund, kön och funktionsnedsättning.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser från för- och grundskolenämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av programmen, inklusive programmet för social hållbarhet.

Personalpolitiska mål

- Prioriterade områden i nämndens arbete med arbetsmiljö och aktiva åtgärder:
 - Behov av ökad kunskap, fördjupa och vidareutveckla arbetet med lika rättigheter och möjligheter
- Personalpolitiskt mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.
 - För- och grundskolenämndens verksamheter ska spegla samhällets struktur och präglas av jämställdhet och kulturell mångfald. Att bredda perspektivet på rekrytering och ta tillvara kompetenser är därför en viktig fråga för att attrahera och nå framtida medarbetare likväl som nya grupper av medarbetare på arbetsmarknaden.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Övrigt

I styrkorten ingår flera resultatmått med jämställdhet och könsuppdelad statistik.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Grunduppdrag

Jämställdhet nämns inte specifikt i beskrivningen av gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens grunduppdrag.

Nämndspecifika strategier och fokus

- Ökad likvärdighet
 - Alla elever och vuxna, inom nämndens verksamhetsområden, oavsett social och ekonomisk bakgrund, kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning, ska ges likvärdiga förutsättningar för utveckling, lärande och hälsa utifrån verksamhetens mål för att nå sin fulla potential både kunskapsmässigt och socialt.
 - En likvärdig skola för alla elever syftar till att kompensera för socioekonomiska skillnader, behov och förutsättningar. Resursfördelningsmodellen bidrar till att utjämna skillnader och bidra till likvärdiga förutsättningar för skolornas arbete för att elever ska nå målen för utbildningen oavsett elevens socioekonomiska bakgrund, kön och/eller funktionsnedsättning.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser från för- och grundskolenämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av programmen, inklusive programmet för social hållbarhet.

Personalpolitiska mål

- Prioriterade områden i nämndens arbete med arbetsmiljö och aktiva åtgärder:
 - Behov av ökad kunskap, fördjupa och vidareutveckla arbetet med lika rättigheter och möjligheter
- Personalpolitiskt mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.
 - Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter ska spegla samhällets struktur och präglas av jämställdhet och kulturell mångfald. Att bredda perspektivet på rekrytering och ta tillvara kompetenser är därför en viktig fråga för att attrahera och nå framtida medarbetare likväl som nya grupper av medarbetare på arbetsmarknaden.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Övrigt

I styrkortet ingår flera resultatmått med jämställdhet och könsuppdelad statistik.

Individ- och familjenämnden

Grunduppdrag

Jämställdhet nämns inte specifikt i beskrivningen av individ- och familjenämndens grunduppdrag.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser inom jämställdhet från individ- och familjenämndens verksamheter nämns i relation till övriga program

Program för social hållbarhet

Fokusområde 1: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

1.2 Ett Umeå fritt från våld

- Nämndens planering: Socialtjänsten har ett särskilt ansvar för att de som utsatts för våld i nära relation, barn som upplevt våld och att personer som utövar våld får det stöd och den hjälp de behöver. Nämnden har tagit initiativ till Umeå kommuns handlingsplan mot våld. I planen tas ett helhetsgrepp mot våldsbrotten i Umeå kommun. Till handlingsplanen finns en aktivitetsplan som Umebrå samordnar. Arbetet har sin utgångspunkt i kommunens mål kring social hållbarhet och jämställdhet och det redan pågående arbetet mot våld inom olika våldsområden.

I aktivitetsplanen lyfts bland annat åtgärder kring skyddat boende, prostitution och människohandel samt utveckling av åtgärder för att motverka hedersrelaterat våld. Centrum mot våld, som har ett särskilt uppdrag som kompetenscentrum kring våldsfrågor, drivs i samverkan mellan nämnden och Region Västerbotten.

Centrum mot våld erbjuder stöd till personer som lever/har levt i förhållanden där det förekommer våld. Centrum mot våld tillhandahåller även Barnahus, en verksamhet som samordnar stöd och hjälp till barn som misstänks vara utsatta för allvarliga brott.

Fokusområde 2: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

2.3 Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

- Nämndens planering: I aktivitetsplanen som hör till Umeå kommuns handlingsplan mot våld beskrivs åtgärder som hör till nämndens ansvarsområde. Det finns flera verksamheter inom nämndens område som fokuserar på våldsutsatta och det sker även inom ramen för olika samarbeten.

Centrum mot våld erbjuder stöd till våldsutsatta kvinnor. Inom verksamheten finns olika typer av stöd till våldsutsatta kvinnor. Stödet som ges anpassas utifrån situation och behov. Det finns ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan nämnden och Kvinno- och tjejjouren i syfte att erbjuda ett tryggt och bra stöd till våldsutsatta kvinnor, ta vara på barns

rättigheter och att sprida information om mäns våld mot kvinnor. Kvinno- och tjejjouren arbetar för ett jämställt samhälle fritt från våld.

En IOP finns även upprättad mellan nämnden och Umeå stadsmission. Umeå stadsmission erbjuder skyddat boende till våldsutsatta kvinnor i aktivt missbruk, våldsutsatta kvinnor med psykisk ohälsa, hedersrelaterat våld, de som hamnat i prostitution och människohandel samt kvinnor med olika funktionsvariationer.

Personalpolitiska mål

- Personalpolitiskt mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.
 - Nämndens planering: Individ- och familjenämndens verksamheter ska spegla samhällets struktur och präglas av jämställdhet och kulturell mångfald. Att bredda perspektivet på rekrytering och ta tillvara kompetenser är därför en viktig fråga för att attrahera och nå framtida medarbetare likväl som nya grupper av medarbetare på arbetsmarknaden.
- Personalpolitiskt mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.
 - Nämnden ska inom ramen för skyddskommittéarbetet analysera vilka åtgärder förvaltningen behöver vidta för att minska sjukfrånvaron utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Kulturnämnden

Grunduppdrag

- Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.
- Programavdelningens verksamheter ska erbjuda medborgarna upplevelser inom konst och kultur samt vara en katalysator för ökad kreativitet, ny kunskap och eget skapande. Det sker genom såväl egna produktioner som i samverkan med olika externa aktörer. Utställningar, programaktiviteter och pedagogiska projekt görs med bredd och spets utifrån målgruppsfokus. Avdelningen tillhandahåller plattformar för samhällsdebatt och kunskap inom ämnen som bland annat konst, kultur och genus.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser inom jämställdhet från kulturnämndens verksamheter nämns i relation till övriga program

Program för social hållbarhet

Inriktningsmål 2: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

- Kulturnämndens planering för inriktningsmål 2 Kulturnämndens verksamheter ska arbeta aktivt för jämställdhet, jämlikhet och möjlighet till likvärdigt deltagande i kulturlivet. Programavdelningen ska också arbeta aktivt för att nå nya målgrupper utifrån deras förutsättningar och behov.

Personalpolitiska mål

Inga specifika insatser från kulturnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av de personalpolitiska målen.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Grunduppdrag

Jämställdhet nämns inte specifikt i beskrivningen av miljö- och hälsoskyddsnämndens grunduppdrag.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser från miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av programmen, inklusive programmet för social hållbarhet.

Personalpolitiska mål

Inga specifika insatser från miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av de personalpolitiska målen.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Övrigt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden hänvisar till Strategi för jämställdhetsarbete i avsnittet "Utgångspunkter", och lyfter där specifikt att samtliga verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete och att det är varje nämnds ansvar att se till att så sker.

- Jämställdhetsarbete kopplat till Strategi för jämställdhetsarbete:
 - Artiklar ur CEMR-deklarationen:
 - Social omsorg och sociala tjänster (artikel 15), *Goda livsvillkor*
 - Social integration (artikel 18), *Goda livsvillkor*
 - Planering och hållbar utveckling (artikel 24), *En god samhällsplanering*

Personalnämnden

Grunduppdrag

- Grunduppdragets genomförande
 - Uppdraget att samordna det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs bland annat genom återrapportering till nämnden från årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, organisatorisk och social arbetsmiljö samt aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering. Under året fortgår det arbetet och den gemensamma processen där medarbetarundersökningen utgör grund till både uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet samt analys avseende aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser från personalnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av programmen, inklusive programmet för social hållbarhet.

Personalpolitiska mål

Inga specifika insatser från personalnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av de personalpolitiska målen.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Personalnämndens verksamhetsplan saknar avsnittet utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt.

Tekniska nämnden

Grunduppdrag

Jämställdhet nämns inte specifikt i beskrivningen av tekniska nämndens grunduppdrag.

Inriktningsmål och program

Inriktningsmål 3: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina liv

- Så bidrar tekniska nämnden: Inom nämndens område finns många områden som kan bidra till att ge förutsättningar både för män och kvinnor. Särskilt kan nämnas att känna sig trygg i våra offentliga rum och tillgången till kollektivtrafik och hållbara färdvägar då kvinnorna använder de färdvägarna mer. Tekniska nämnden har under många år arbetat för att jämställdhetsarbetet ska ge avtryck i det offentliga rummet och inför 2023 fick nämnden i uppdrag att förnya det arbetet. Nämnden har dessutom sett behov av att prioritera ett arbete kring medborgardialog för att på så sätt öka delaktigheten och inflytandet från alla medborgare i kommunens utveckling.
- Nämndens prioriteringar för perioden:
 - Medborgardialoger och stadsdelsåtgärder
 - Utveckla tryggare mötesplatser, ett större projekt väljs ut ur investeringsplanen utifrån perspektivet jämställd stadsutveckling.

Inga specifika insatser inom jämställdhet från tekniska nämndens verksamheter nämns i relation till övriga program

Personalpolitiska mål

Inga specifika insatser från tekniska nämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av de personalpolitiska målen.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Jämställdhet nämns inte specifikt i beskrivningen av äldrenämndens grunduppdrag.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser inom jämställdhet från äldrenämndens verksamheter nämns i relation till övriga program

Program för social hållbarhet

Fokusområde 2: Umeå ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv, samt fokusområde 5: Arbete och försörjning

- Nämnden utvecklar också arbetet med att uppmärksamma våldsutsatta inom verksamheterna utifrån nyligen fastställd övergripande riktlinje. Kompetensutveckling ska kontinuerligt erbjudas berörd personal.

Personalpolitiska mål

Mål 6 - Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen och kommunens medarbetare ska spegla mångfalden i samhället

- Kompetensen hos chefer och medarbetare när det gäller våld i nära relationer, hedersproblematik samt kunskapen kring äldre och psykisk hälsa ska öka.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Övrigt

I styrkortet ingår flera resultatmått med jämställdhet och könsuppdelad statistik.

Överförmyndarnämnden

Grunduppdrag

Jämställdhet nämns inte specifikt i beskrivningen av överförmyndarnämndens grunduppdrag.

Inriktningsmål och program

Inga specifika insatser från överförmyndarnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av programmen, inklusive programmet för social hållbarhet.

Personalpolitiska mål

Inga specifika insatser från överförmyndarnämndens verksamheter inom jämställdhet nämns i relation något av de personalpolitiska målen.

Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Inga specifika utmaningar eller möjligheter i relation till jämställdhet nämns.

Tjänsteskrivelse

2024-02-21

Kommunfullmäktiges
jämsälldhetsutskott

Diariennr: KS-2023/00192

JUSK aktivitetsplan och budget 2023

Förslag till beslut

Jämsälldhetsutskottet har tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Återrapportering av aktiviteter och budgetutfall för jämsälldhetsutskottet 2023 enligt bilaga.

Beslutsunderlag

2023 – återrapportering aktivitetsplan och budget

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämsällldhet

Linda Gustafsson, jämsällldhetsstrateg

Förnamn, Efternamn

Befattning

Annika Dalén

Utvecklingsstrateg jämsällldhet

Återrapportering aktivitetsplan för Jämställdhetsutskottet 2023

Jämställdhet i ordinarie styr- och ledningsstruktur

1. Stötta verksamheter i deras jämställdhetsarbete genom att skapa strukturer för ett hållbart och långsiktigt jämställdhetsarbete med förståelse för könsmaktsordningen och hur den samspelar med andra maktstrukturer
 - Stöd till Dragonskolan utbildning prostitution och människohandel
 - Stöd till personal i arbete med aktiva åtgärder, exempelvis medarbetarenkät och aktiviteter i relation till Pride
 - Två genomförda chefsutbildningar med fokus på jämställdhet för nya chefer inom Umeå kommun
 - Utbildning och workshop med ledningsgruppen för Samhällsbyggnadsförvaltningen med fokus på jämställdhet och maktstrukturer
 - Stöd genom föreläsningar, seminarier, utbildningar, etc. till ett flertal verksamheter såsom detaljplanering, stöd och omsorg, VAKIN, vuxenutbildning barnskötare och riksgymnasiet för rörelsehindrade bland annat.
 - Expertstöd och inspel till ett flertal verksamheter och processer bland annat resvaneundersökningen, cirkulär ekonomi, nya Vasaskolan, UNGA-enkäten, etc.
2. Verka för att minst en ny verksamhet per år initierar alternativt fördjupar jämställdhetsarbete
 - Upphandlingsbyrån (Genprocure URBACT-projekt om jämställdhet)
3. Följa upp nämndernas arbete med det övergripande inriktningsmålet skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv
 - Genomgång av samtliga nämnders samt kommunstyrelsens uppdragsplaner för 2023 med fokus på formuleringar kring jämställdhet och jämställdhetsmål har presenterats för jämställdhetsutskottet. Genomgången presenterad för JUSK samt för Stadsdirektörens forum.
4. Ratificera CEMR-deklarationen utifrån tillagda artiklar
 - Avvaktar översättning av artiklarna, lansering på Forum Jämställdhet i februari 2024
5. Framtagande av underlag om jämställdhet inför verksamhetsplanering till samtliga nämnder
 - Genomförs inom ramen för program för social hållbarhet
6. Säkerställa och följa upp att övergripande frågor har en genusanalys som underlag inför kommunfullmäktige
 - Genomfört löpande under året
7. Årlig återrapport till kommunfullmäktige kring utskottets arbete
 - Genomfört januari 2024

Ökad kunskap innebär medvetna beslut

8. Genomföra dialogsamtal med samtliga nämnder
 - Ej genomfört under 2023, planeras för 2024 inom ramen för processen med uppdatering av strategi för jämställdhetsarbete
9. Erbjud kompetensutveckling för samtliga ledamöter i jämställdhetsutskottet, inklusive ersättare
 - Genomfört januari 2023, inklusive samtliga nämndspresidier
 - Jämställdhetsutskottets presidium deltog på Forum Jämställdhet som arrangerades i februari 2023

10. Följa och uppmärksamma frågor om arbetets organisering och andra centrala personalfrågor ur ett jämställdhetsperspektiv
 - Expertstöd till personalfunktionen i arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering
 - Två genomförda chefsutbildningar med fokus på jämställdhet för nya chefer inom Umeå kommun.
11. Genomföra eller samverka i genomförandet av minst två större utåtriktade arrangemang med fokus på aktuella jämställdhetsfrågor
 - Föreläsning: Kvinnors utsatthet för våld och sexuellt våld (maj 2023)
 - Föreläsning: Om hon varit man – våld i samkönade relationer (september 2023)
12. Ytterligare tryck av boken "Makt, kön och politik"
 - Genomfört
13. Studieresa för jämställdhetsutskottet till Wien för kunskapshöjning och erfarenhetsutbyte
 - Genomfört oktober 2023, inklusive tekniska nämndens presidium

Innovation och partnerskap gör skillnad

14. Ansöka om minst ett externt finansierat projekt där jämställdhet är en bärande del
 - ICLD partnerskap med Bogotá, fokus jämställd stadsplanering (beviljad)
 - Driving Urban Transitions ansökan hållbar mobilitet fokus Teg (avvaktar besked)
15. Ta fram och påbörja implementering av handlingsplan för integrering av jämställdhetsperspektiv i frågor som rör innovation och smarta städer
 - Arbete inom ramen för Umeå kommuns team för hållbar tillväxt.
 - Samarbete inom SPIS-projektet.
16. Utvecklande av samverkan med relevanta aktörer för att stärka arbetet med jämställdhet inom samtliga politikområden
 - Samverkan med RISE kopplat till hållbar jämställd mobilitet
 - Deltagande i och samverkan med Länsstyrelsernas regionala jämställdhetsnätverk för de fyra norrlänen
 - Löpande stöd till Janet Ågren som fr.o.m. 2021 är ledamot i Länsdelegationen i jämställdhet som leds av Landshövdingen och består av åtta ledamöter från länet.
17. Positionera och synliggöra Umeå kommuns jämställdhetsarbete internt och externt
 - Författat kapitel om Umeås arbete med jämställd stadsplanering i kommande bok "Consenting Cities" publicerad av Monash University, Australien
 - Umeå kommuns jämställdhetsarbete har uppmärksammats i ett antal internationella publikationer under året t.ex. NHK Japan, Urbanet, CrAft cookbook, Safer parks for women and girls, etc.
 - Presentationer och föreläsningar på lokala, nationella och internationella seminarier och konferenser, t.ex. Klimatekot, Cities Forum i Turin, IURC Asia & IURC Americas, SciencesPo i Paris, EUI green transition, POLIS mobilitetsnätverk, etc.
 - Ett 20-tal könade landskapet-turer genomförda under året, bland annat för Länsstyrelsernas 4 norrlän, URBACTs övervakningskommitté, inom ramen för Umeå kommuns externfinansierade projekt, studiebesök från andra kommuner i Sverige, besök från Umeå kommuns vänorter, internationella studenter, konstnärligt campus, RISE, etc.
 - Samverkan med Umeå universitet genom föreläsningar på samhällsplanerarprogrammet, konstnärligt campus, ledamot i programråd för samhällsplanerarprogrammet, samt utbildning inom ramen för arktiska universitet (universitetet i Tromsø)

Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

18. Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling med särskilt fokus på Klimatneutrala Umeå 2030 samt hållbar mobilitet och en jämställd och rättvis omställning
 - Stöd till arbete inom projekt klimatneutrala Umeå 2.0, fokus rättvis omställning och dialog
 - Deltagande i arbete med pilotprojekt "The north star" inom ramen för missionen om klimatneutrala städer, fokus jämställdhet och social hållbarhet
 - Ansökan till och deltagande i Arctic Urban and Regional Cooperation
 - Utbildning och workshop för energirådgivare och kommunikatörer Miljö – och hälsoskydd
 - Deltagande i styrgrupp för projektet Föreningssamverkan för klimatneutralitet
19. Fortsätta arbete med jämställd stadsplanering och metoden Det könade landskapet
 - Jämställdhetsstrateger deltar i arbetet med tilläggsuppdrag 2022:3 "Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämställdhetsfokus".
 - Jämställdhetsstrateg medverkar som expert i arbete med Norra Ön, Tomtebo strand samt New European Bauhaus.
 - Jämställdhetsstrateg deltar i samverkan med Umeå universitet och satsning på Urban transition lab
 - Stöd till jämställdhetsarbete inom ramen för ett flertal större externt finansierade projekt, t.ex, International Urban and Regional Cooperation (IURC) i Latinamerika, Go Green Routes (Bölevägen), SPIS, KLUM 2.0, Norrbottenregionens noder, The north star, School food 4 change. Stödet består av genomförande av utbildningar och workshops, stöd i hur jämställdhet kan integreras i projektets arbete och stöd till projektledare samt medverkan i expertgrupp, referensgrupp eller liknande.
20. I samverkan med TN genomföra tilläggsuppdrag 2022:3 *Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämställdhetsfokus.*
 - Återrapporteras T1 2024
21. I samverkan genomföra Umeå kommun Handlingsplan mot våld med utgångspunkt i det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra
 - Samverkan med Svenskt Rally kring jämställdhetsfrågor i relation till arrangemanget, utdelning av material om prostitution och våld i nära relation inför och under rallyt.
 - Samverkan med Umebrå och regionala aktören kring arrangemang i samband med En vecka fri från våld.
 - Samverkan med Umebrå, Länsstyrelsen och Region Västerbotten kring mäns våld mot kvinnor.
 - Samverkan med Umebrå och det våldsförebyggande arbetet och arbetet med den kommunövergripande handlingsplanen mot våld.
 - Expertstöd till personalfunktionen i arbetet med våld som arbetsgivarfråga
 - Medfinansiering projekt kvinnojouren fokus kvinnor i relation med gängkriminella

Budget för jämställdhetsutskottet 2023

AKTIVITET	BUDGET	UTFALL
<u>Jämställdhet i ordinarie styr- och ledningsstruktur</u>		
1. Stötta verksamheter i deras jämställdhetsarbete genom att skapa strukturer för ett hållbart och långsiktigt jämställdhetsarbete med förståelse för könsmaktordningen och hur den samspelar med andra maktstrukturer	100 000 kr	60 000 kr
2. Verka för att minst en ny verksamhet per år initierar alternativt fördjupar jämställdhetsarbete	50 000 kr	29 006 kr
3. Följa upp nämndernas arbete med det övergripande inriktningsmålet om att skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv	0 kr	0 kr
4. Ratificera CEMR-deklarationen utifrån tillagda artiklar	0 kr	0 kr
5. Framtagande av underlag om jämställdhet inför verksamhetsplanering till samtliga nämnder	0 kr	0 kr
6. Säkerställa och följa upp att övergripande frågor har en genusanalys som underlag inför kommunfullmäktige	0 kr	0 kr
7. Årlig återrapport till kommunfullmäktige kring utskottets arbete	0 kr	0 kr
<u>Ökad kunskap innebär medvetna beslut</u>		
8. Genomföra dialogsamtal med samtliga nämnder	0 kr	0 kr
9. Erbjud kompetensutveckling för samtliga ledamöter i jämställdhetsutskottet, inklusive ersättare	30 000 kr	67 386 kr
10. Följa och uppmärksamma frågor om arbetets organisering och andra centrala personalfrågor ur ett jämställdhetsperspektiv	0 kr	0 kr
11. Genomföra eller samverka i genomförandet av minst två större utåtriktade arrangemang med fokus på aktuella jämställdhetsfrågor	30 000 kr	16 429 kr
12. Ytterligare tryck av boken "Makt, kön och politik"	25 000 kr	25 000 kr
13. Studieresa för jämställdhetsutskottet till Wien för kunskaphöjning och erfarenhetsutbyte	168 000 kr	135 758 kr
<u>Innovation och partnerskap gör skillnad</u>		
14. Ansöka om minst ett externt finansierat projekt där jämställdhet är en bärande del	150 000 kr	80 000 kr
15. Ta fram och påbörja implementering av handlingsplan för integrering av jämställdhetsperspektiv i frågor som rör innovation och smarta städer	0 kr	0 kr
16. Utvecklande av samverkan med relevanta aktörer för att stärka arbetet med jämställdhet inom samtliga politikområden	5 000 kr	0 kr
17. Positionera och synliggöra Umeå kommuns jämställdhetsarbete internt och externt	25 000 kr	0 kr
<u>Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling</u>		
18. Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling med särskilt fokus på Klimatneutrala Umeå 2030 samt hållbar mobilitet och en jämställd och rättvis omställning	100 000 kr	75 000 kr
19. Fortsätta arbete med jämställd stadsplanering och metoden Det könade landskapet	120 000 kr	0 kr
20. I samverkan med TN genomföra tilläggsuppdrag 2022:3 <i>Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämställdhetsfokus.</i>	20 000 kr	0 kr
21. I samverkan genomföra Umeå kommun Handlingsplan mot våld med utgångspunkt i det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra	30 000 kr	29 167 kr
	853 000 kr	517 745 kr

Tjänsteskrivelse

2024-02-23

Kommunfullmäktiges
jämställdhetsutskott

Diariennr: KS-2024/00131

Informationsärenden 2024-02-29

Förslag till beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

- Återkoppling rally 2024
- Rådslaget för hållbar utveckling (Erika Åberg)